عهدنامه

نقل مطابق اصل

حسب الحکم جناب عمدة الاعاظم والاعیان

سر جمشید جی جیجی بهائی نیت دام اقباله

مطبوع نموده شد

سنه ۱۲۲۱ یزدجردی

مطابق سنه ۱۸۵۱ عیسوی

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

نُسْخَةُ مَنْشُورَةٌ بِخَطِّ امِيرِ الْمُؤْمِنِينَ
عَلِيِّ ابْنِ اَبِي طَالِبٍ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ
كَتَبَهَا عَلَى الْأَدِيمِ الْأَحْمَرِ هٰذَا
كِتَابٌ مِنْ رَسُولِ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ
وَسَلَّمَ بِمَهْدِي فَرُوخ بْنِ شَخْشَان
اَخِي سَلْمَانَ الْفَارِسِي رَضِيَ اللهُ عَنْهُ
وَاَهْلِ بَيْتِهِ وَعَقِبِهِ مِنْ بَعْدِهِ وَمَا
تَنَاسَلُوا مَنْ اَسْلَمَ مِنْهُمْ اَوْ قَامَ عَلَى

دِينِهِ سَلامُ اللهِ اِلَيكَ اِنَّ اللهَ اَمَرَنِي
اَنْ اَقُولَ لا اِلٰهَ اِلَّا اللهُ وَحدَهُ لا شَرِيكَ
لَهُ اَقُولُهَا وَ اَمُرُوا النَّاسَ اَلخَلقُ خَلقُ
اللهِ وَالاَمرُ كُلُّهُ لِلّٰهِ خَلَقَهُم وَاَحيَاهُم
وَاَمَاتَهُم ثُمَّ يَنشُرُهُم وَاِلَيهِ المَصِيرُ
وَكُلُّ اَمرٍ يَزُولُ وَيَفنىٰ وَكُلُّ نَفسٍ
ذَائِقَةُ المَوتِ وَلا مَرَدَّ لِاَمرِ اللهِ وَلا
نُقصَانَ لِسُلطَانِيَّتِهِ وَلا نِهَايَةَ لِعَظَمَتِهِ
وَلا شَرِيكَ لَهُ فِي مُلكِهِ سُبحَانَ مَالِكِ

مَالِكِ السَّمٰوٰاتِ وَالأَرْضِ الَّذِي يُقَلِّبُ
الأُمُورَ كَمَا يُرِيدُ وَيَزِيدُ الخَلْقَ عَلَى مَا يَشَاءُ
سُبْحَانَ الَّذِي لَا يُحِيطُ بِهِ صِفَةُ القَائِلِينَ
وَلَا يَبْلُغُهُ وَهْمُ المُتَفَكِّرِينَ الَّذِي افْتَتَحَ
بِالحَمْدِ كِتَابَهُ وَجَعَلَ لَهُ ذِكْرًا وَرَضِيَ
مِنْ عِبَادِهِ شُكْرًا أَحْمَدُهُ لَا يُحْصِي أَحَدٌ
عَدَدَهُ مِمَّنْ حَمِدَ اللهَ وَأَشْهَدُ أَنْ لَا إِلٰهَ
إِلَّا اللهُ فَهُوَ فِي الغَيْبَةِ وَالسِّرِّ الكَلَاءَةُ
وَالعِصْمَةُ يَا أَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا رَبَّكُمْ

وَاذْكُرُوا يَوْمَ ضَغْطَةِ الْاَرْضِ وَ
نَفْحَ نَارِ الْجَحِيمِ وَالْفَزَعِ الْاَكْبَرِ وَ
النَّدَامَةِ وَالْوُقُوفِ بَيْنَ يَدَيْ رَبِّ
الْعَالَمِينَ اَذْ نَتُكُمْ كَمَا اَذِنَ الْمُرْسَلُونَ
لَتُسْئَلُنَّ عَنِ النَّبَاِ الْعَظِيمِ وَلَتَعْلَمُنَّ نَبَاَهُ
بَعْدَ حِينٍ فَمَنْ اٰمَنَ بِهٖ وَصَدَّقَ مَا جَآءَ
فِيمَا اُوحِيَ اِلَيَّ مِنْ رَبِّي فَلَهُ مَا لَنَا وَعَلَيْهِ
مَا عَلَيْنَا وَلَهُ الْعِصْمَةُ فِي الدُّنْيَا وَالسُّرُورُ
فِي جَنَّاتِ النَّعِيمِ مَعَ الْمَلَائِكَةِ الْمُقَرَّبِينَ

الْمُقَرَّبِينَ وَالْأَنْبِيَاءِ وَالْمُرْسَلِينَ وَالْأَمْنُ
وَالْخَلَاصُ مِنْ عَذَابِ الْجَحِيمِ هٰذَا مَا وَعَدَ
اللّٰهُ الْمُؤْمِنِينَ وَإِنَّ اللّٰهَ يَرْحَمُ مَنْ يَشَاءُ
وَهُوَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ شَدِيدُ الْعِقَابِ
لِمَنْ عَصَاهُ وَهُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ لَوْ أَنْزَلْنَا
هٰذَا الْقُرْاٰنَ عَلٰى جَبَلٍ لَرَاَيْتَهُ خَاشِعًا
مُتَصَدِّعًا مِنْ خَشْيَةِ اللّٰهِ وَمَنْ لَا يُؤْمِنُ بِهِ
وَهُوَ مِنَ الضَّالِّينَ وَمَنْ اٰمَنَ بِاللّٰهِ وَبِدِينِهِ
وَرُسُلِهِ وَهُوَ فِي دَرَجَاتِ الْفَائِزِينَ

وهذا كتابي إن له ذمة الله وعلى
أبنائه على دمائهم وأموالهم في
الأرض التي أقاموا عليها سهلها و
جبلها وعيونها ومراعيها غير مظلومين
ولا مضيق عليهم ومن قرئ عليهم
كتابي هذا فليحفظهم ويبروهم و
يمنع الظلم عنهم ولا يتعرض لهم بالأذى
والمكاره وقد رفعت عنهم جز الناصية
والزنارة والجزية إلى الحشر والنشر

وَالنَّشْرِ وَسَائِرِ المُؤَنِ وَالكُلَفِ وَأَيْدِيهِمْ
مُطْلَقَةٌ عَلَى بُيُوتِ النِّيرَانِ وَضِيَاعِهَا
وَأَمْوَالِهَا وَلَا يَمْنَعُونَهُمْ مِنَ اللِّبَاسِ
الفَاخِرِ وَالرُّكُوبِ وَبِنَاءِ الدُّورِ وَ
الأَصْطَبْلِ وَحَمْلِ الجَنَائِزِ وَاتِّخَاذِ
مَا يَتَّخِذُونَ فِي دِينِهِمْ وَمَذَاهِبِهِمْ
وَيُفَضِّلُوهُمْ عَلَى سَائِرِ المِلَلِ مِنْ أَهْلِ
الذِّمَّةِ فَإِنَّ حَقَّ سَلْمَانَ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ
وَاجِبٌ عَلَى جَمِيعِ المُؤْمِنِينَ يَرْحَمُهُمْ

اللهُ وَفِي الوَحيِ إِلَيَّ أَنَّ الجَنَّةَ إِلَى سَلْمَانَ
أَشْوَقُ مِنْ سَلْمَانَ إِلَى الجَنَّةِ وَهُوَ ثِقَتِي
وَأَمِينِي وَنَاصِحٌ لِرَسُولِ اللهِ صَلَّى اللهُ
عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَلِلْمُؤْمِنِينَ وَسَلْمَانُ مِنَّا
فَلَا يُخَالِفَنَّ أَحَدٌ هَذِهِ الوَصِيَّةَ مِمَّا أَمَرَ
بِهِ مِنَ الحِفْظِ وَالبِرِّ وَالذِّمِّي لِأَهْلِ بَيْتِ
سَلْمَانَ وَذَرَارِيهِمْ مَنْ أَسْلَمَ مِنْهُمْ أَوْ أَقَامَ
عَلَى دِينِهِ وَمَنْ قَبِلَ أَمْرِي فَهُوَ فِي رِضَاءِ
اللهِ تَعَالَى وَمَنْ خَالَفَ اللهَ وَرَسُولَهُ

وَرَسُولَهُ فَعَلَيْهِ ٱللَّعْنَةُ إِلَىٰ يَوْمِ ٱلدِّينِ
وَمَنْ أَكْرَمَهُمْ فَقَدْ أَكْرَمَنِي وَلَهُ عِنْدَ
ٱللّٰهِ خَيْرٌ وَمَنْ آذَاهُمْ فَقَدْ آذَانِي وَأَنَا
خَصْمُهُ يَوْمَ ٱلْقِيٰمَةِ وَجَزَاؤُهُ نَارُ جَهَنَّمَ
وَبَرِئَتْ مِنْهُ ذِمَّتِي وَٱلسَّلَامُ عَلَيْكُمْ وَ
ٱلتَّحِيَّةُ لَكُمْ مِنْ رَبِّكُمْ وَكَتَبَ عَلِيُّ بْنُ
أَبِي طَالِبٍ بِأَمْرِ رَسُولِ ٱللّٰهِ صَلَّى ٱللّٰهُ عَلَيْهِ
وَسَلَّمَ بِحُضُورِ أَبِي بَكْرٍ وَعُمَرَ وَعُثْمَانَ
وَطَلْحَةَ وَزُبَيْرٍ وَعَبْدِ ٱلرَّحْمٰنِ بْنِ عَوْفٍ

وَسَلْمَانَ وَأَبُوذَرٍّ وَعَمَّارٍ وَصُهَيْبٍ
وَبِلَالٍ وَمِقْدَادِ بْنِ الْأَسْوَدِ وَجَمَاعَةٍ
مِنَ الْمُؤْمِنِينَ رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِمْ وَعَلَى
الصَّحَابَةِ أَجْمَعِينَ هٰذَا الْخَاتَمُ كَانَ فِي
كَتِفِ النَّبِيِّ الْعَرَبِيِّ مُحَمَّدٍ الْقُرَشِيِّ صَلَّى
اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَصَحْبِهِ وَسَلَّمَ تَسْلِيمًا
كَثِيرًا

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

هٰذَا كِتَابٌ مِنْ اَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عَلِيِّ بْنِ
اَبِي طَالِبٍ كَرَّمَ اللّٰهُ وَجْهَهُ لِبَهْرَامَ شَادْ
بْنِ خِيرَادْرَسْ الْمَجُوسِي وَالْمُتَوَلِّيْ اَمْرَ
دِينِهِمْ وَاَهْلِ بَيْتِهِ الْمَنْسُوبِ اِلَى
اَذَرْبَادْ بْنِ مَارَاسْفَنْدَارْ الْفَارِسِي
اِنِّي قَدْ اٰمَنْتُكُمْ عَلَى دِمَائِكُمْ وَ
اَمْوَالِكُمْ وَحَرَمِكُمْ وَذَرَارِيكُمْ وَاَعْطَيْتُكُمْ
عَهْدَ اللّٰهِ وَذِمَّتَهُ وَذِمَّةَ رَسُولِهِ

رَسُولِهِ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

وَاَمَرْتُ اَهْلَ طَاعَةِ اللّٰهِ وَرَسُولِهٖ مِنْ

جَمَاعَةِ الْمُؤْمِنِيْنَ وَالْمُسْلِمِيْنَ الْمُتَقَلِّدِيْنَ

اَعْمَالَ النَّوَاحِي وَالْمُجَاهِدِيْنَ فِي

سَبِيْلِ اللّٰهِ وَالْمُرَابِطِيْنَ فِي ثُغُوْرِهِمْ

بِحِفْظِكُمْ وَحِيَاطَتِكُمْ وَالرَّاْفَةِ عَلَيْكُمْ

وَالْاِحْسَانِ اِلَيْكُمْ وَدَفْعِ الظُّلْمِ عَنْكُمْ

وَرَفَعْتُ عَنْكُمْ جِزْيَةَ رُؤُسِكُمْ

وَرُؤُسِ اَوْلَادِكُمْ وَمَنْ تَنَاسَلَ مِنْكُمْ

وَصَدَقَاتِ مَوَاشِيكُمْ وَبَقَرِكُمْ
وَأَطْلَقْتُ أَيْدِيَكُمْ فِي بُيُوتٍ بُنِيَتْ
لَكُمْ وَأَمْوَالِهَا وَأَرَاضِيهَا وَضِيَاعِ الْمَوْقُوفَةِ
عَلَيْهَا وَهَدَايَاهَا وَجَمِيعِ مَرَافِقِهَا
وَبِنَاءِ مَا يُشَدُّ مِنْهَا وَأَثْبَتُّ رَسْمَ
الْجَارِي لَكُمْ عَلَى كُلِّ رَجُلٍ مِمَّنْ يَنْتَسِبُ
بِدِينِ الْمَجُوسِيِّ وَيُؤَدِّي الْجِزْيَةَ فِي أَهْلِ
مِلَّتِكُمْ دِرْهَمًا فِي كُلِّ سَنَةٍ لِمَنْ يَلِي
الرِّيَاسَةَ مِنْ أَهْلِ بَيْتِكُمْ عَلَيْهِمْ وَ

وَالْحُكْمَ فِيمَا بَيْنَهُمْ وَجَعَلْتُ فَضْلَ
الْمُوَلِّدِينَ الْمُتَمَسِّكِينَ مِنَ الْمَجُوسِ لِلتَّرْئِيسِ
مِنْكُمْ عَلَيْهِمْ لَمَّا سَمِعْتُ رَسُولَ اللّٰهِ
صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ أَهْلُ
مِلَّتَيْنِ لَا يَتَوَارَثُونَ فَقُلْتُ ذٰلِكَ
بِكُمْ لَمَّا انْتَهَى إِلَيَّ مِنْ مَنْزِلَتِكُمْ فِي
أَهْلِ دِينِكُمْ وَرِيَاسَتِكُمْ عَلَيْهِمْ وَ
قِيَامِكُمْ فِيهِ صَلَاحَ أَمْرِهِمْ وَلَمَّا وَقَفْتُ
عَلَيْهِمْ مِنْ مُنَاصَحَتِكُمْ وَطَاعَتِكُمْ وَ

وَحثكم اهل دينكم على النصح والطاعة
وَالمسلمين كافة فعلى المومنين
وَالمومنات وَالمسلمين والمسلمات
اَن يحفظوا امرامشادجون ادراس
المجوسي على ماجرى رسمهم وبه اَن لا
يفتريه حقا من حقوقهم وَلا شرطا
من شروطهم وَاَن يكرموا اكرامهم
وَيعفوا عن مسيئهم وَلا يطالبون
جزية رؤسهم ابدا ما تناسلوا وَاَن

وَأَنْ لَا تُكْرِهُوا عَلَى الدِّينِ لِقَوْلِ اللّٰهِ
تَبَارَكَ وَتَعَالَىٰ لَا إِكْرَاهَ فِي الدِّينِ
قَدْ تَبَيَّنَ الرُّشْدُ مِنَ الْغَيِّ فَلْيَعْلَمْهُ جَمِيعُ
الْمُسْلِمِينَ ذٰلِكَ مِنْ أَمْرِي وَارْعَوْا وَصِيَّتِي
فِيهِمْ وَفِي ذَرَارِيهِمْ مَنْ أَسْلَمَ مِنْهُمْ وَمَنْ
أَقَامَ عَلَى دِينِهِ وَمَنْ قَبِلَ أَمْرِي مِنْهُمْ فَهُوَ
رِضَاءُ اللّٰهِ وَرِضَاءُ رَسُولِهِ وَمَنْ عَصَاهُ
وَخَالَفَ وَتَعَدَّىٰ إِلَىٰ غَيْرِهِ فَهُوَ فِي سَخَطِ
اللّٰهِ وَرَسُولِهِ وَقَدْ خَالَفَنِي وَنَاصَبَنِي

فَيَكُونَ ٱلعَدَاوَةُ وَٱلبَغضَآءُ إِلَى يَوْمِ
ٱلدِّينِ وَٱلسَّلَامُ عَلَيْكُمْ وَيَرحَمَكُمْ رَبَّكُم
وَكَتَبَهُ اِبْنُهُ حُسَيْنُ بْنُ عَلِيِّ بْنِ أَبِي
طَالِبٍ كَرَّمَ ٱللهُ وَجْهَهُ فِي رَجَبِ ٱلمُرَجَّبْ
سَنَةِ تِسْعٍ وَثَلثِينَ مِنَ ٱلهِجْرَةِ ٱلنَّبِيِّ
ٱلعَرَبِيِّ صَلَّى ٱللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

تَمَّتْ

این عهدنامه از امیرالمؤمنین علی بن ابی طالب کرم الله وجهه رضی الله عنه است

بسم الله الرحمن الرحیم و به نستعین و تمم بالخیر

این کتاب علی ابن ابی طالب فرمود نوشتن

از بهر فرزندان آذرباد مهراسفند بهرام شاد

بن خیراد رئیس دهقانان و از بهر خاندان او

که من شما را ایمن گردانیدم و عهد خدای

عز و جل و از رسول صلی الله علیه و سلم و

از خویش شما را دادم و چنانکه ریاست

و مهتری که همگنان خاندان شما بود بر شما
و فرزندان شما ارزانی داشتم و فرمان میدهم
بر جمله امتان محمد مصطفی را صلی الله علیه و سلم
و از زنان و از مردان جماعت مؤمنان و مسلمانان
و عاملان و والیان شهرها را و پادشاهان و
غازیان و صاحب طرفان را تا شما را و فرزندان
شما را نیکو دارند و جزیه از شما نخواهند و رئیسیت
و مهتری بر شما و فرزندان شما نگاه دارند و بیداد
از شما دور دارند و از زمینها و ملک های شما

شما خراج و صدقهٔ گوسفندان و گاوان نخواهند
و حرمت دست شما از جملهٔ واجبات شناسند
و دست شما بر حکم کردن بر همه کیشهای شما مطلق
دارند و هر سال از هر همه کیش یکدرم سیم
که شمار از رسم است بر شما مقرر دارند و ملک ها
که وقف آتشخانها است در دست شما نگاه دارند
و از زشتهای شما درگذرند و عفو کنند و هیچ
حق و شرط ایشان نگردانند و هر نیکوئی که توانند
در حق شما بجای آرند از انکه پایهٔ شما معلوم شد

و ریاست و بندگی شما چون راست بدانستم پس
این عهد دادم باید که همه مسلمانان اینجمله از رای
ما بدانند و وصیت ما نگاه دارند و جزیه ایشان
و فرزندان ایشان موقف شناسند و مراعات
کنند اگر بر دین خویش باشند و اگر مسلمان
شوند و هر که فرمان پذیرد و پند من در حق ایشان نگاه
دارد خوشنودی خدای و پیغمبر آنست و هر که
خلاف کند و با ایشان نیکو ندارد اندر سخط و خشم
خدا و رسولست و مرا خلاف کرده و در و د صدا تعالی

خدایتعالی برشما باد و خدا شمارا بیامرزد و این عهدنامه

را حسین بن علی بن ابی طالب کرّم الله وجههٗ

نوشت بفرمان امیر المؤمنین علی بن ابی طالب

رضی الله عنهما در ماه رجب المرجّب سال سی و نه

از هجرت رسول خدا محمّد عربیّ الامّی القریشی

الهاشمی صلّی الله علیه و آله و سلّم تسلیما کثیرا

والحمدُ لله ربّ العالمین وصلّی الله علی

سیّدنا محمّد و آله و اصحابه اجمعین و سلّم

تسلیماً

باید دانست که این هر دو عهدنامهٔ مسطورة الصدر
نوشتهٔ قدیم صدها سالست و از خاندان قدیم
ذوی الاعتبار از شهر سورت در اینجا بجامع
این اوراق سهرابجی جمشیدجی
جیجی بهائی رسیده هر صاحبی را که زیارت آن
منظور باشد بمعرفت عالیشان اردشیر
دادابهائی میستای پنچایت آنرا ملاحظه فرمایند
و چونکه خلاصهٔ ترجمهٔ عهدنامهٔ آخرین در فارسی
از قدیم موجود و مطالب آن واضح بود ما نیز درج

درج این دُرج نمودیم و باز خلاصهٔ هردو عهدنامهٔ عربی
را در فارسی ترجمه کرده علاوه بران مطالب چند
بزبان گجراتی از کتاب تفسیر فتح العزیز جزو عمّ
و غیاث اللغات و مشارق الانوار و شرح مشکات
شریف و اخلاق المحسنین و روضة الصفا و معارج
النبوّه و بحسب حواله دستور اسفندیار جی کامدین
جی که داخلهٔ عهدنامه را از کتاب حبیب السیر و مناقب
مرتضوی و جلاء العیون نقل کرده است حسن
سرانجام پذیرفت

بنام ایزد بخشاینده بخشایشگر مهربان

اصل این نسخه بخط امیر المؤمنین علی بن ابی طالب
رضی الله عنه بر چرم سرخ گوسفند نوشته شده است
این فرمان از جانب رسول صلی الله علیه وسلم
ببرادر سلمان فارسی رضی الله عنه که مهدی فروح
بن شخشان نام داشت و اهل بیتاو و اولاد او
که بعد از ان پیدا شوند خواه مسلمان شوند و خواه بر دین
خود قایم باشند مرقوم گشته

سلام خدا بر تو باد بتحقیق که خدای تعالی حکم کرده است

است که بگویم لَا اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ وَحْدَهٗ

لَا شَرِیْكَ لَهٗ که نیست کسی قابل پرستش غیراز

خدائی که در ذات خود واحد است و شریک ندارد

همه خلایق را ظاهر کنم که خدا تعالی

آفریدگار همه چیزها است و تمام کارها از اوست

پیدا کرد ایشان را و زندگانی داده و می میراند و باز زنده

خواهد کرد ایشان را بروز قیامت و بازگشت همه بسوی اوست

وَکُلُّ اَمْرٍ یَرْجِعُ اِلَیْهِ

وَکُلُّ نَفْسٍ ذَائِقَةُ الْمَوْتِ یعنی تمام چیزها

زایل شدنی و فانی شدنی هستند و هر کس ذایقهٔ
موت را خواهد چشید و کسی امر خدا را رد کننده نیست
و در سلطنت او نقصانی و در بزرگی او نهایتی نبود
و کسی در ملک او شریک نباشد سُبحَانَ مَالِكِ
السَّمٰوَاتِ وَالأَرضِ الَّذِي يُقَلِّبُ ا
الأُمُورَ كَمَا يُرِيدُ یعنی پاکست آن مالک
زمین و آسمان و میسگرداند هر چیز را چنانکه میخواهد و
هر چه میخواهد در خلق مینماید و گویندگان تعریف
او را احاطه نمیتوانند کرد که فکر و وهم بدانجا نمیرسد

نمیرسد آنخدائی است که کتاب خود را به اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ
آغاز نموده و برای تلاوت مردمان مذاکره کردانید
واز بندکان خود که شکر گذار او بیند راضی میباشد
من حمد میکنم خدا را که هیچ کس شمار
آنرا نتواند کرد از آنچه حمد اوست اَشْهَدُ اَنْ لَّا
اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ یعنی گواهی میدهم که بتحقیق نیست
کسی قابل پرستش مگر حقتعالی که نگاه دارنده است
یٰا اَیُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا رَبَّکُمْ
وَاذْکُرُوا یَوْمَ ضَغْضَغَةِ الْاَرْضِ

یعنی ای مردمان بپرهیزید و تابع پرورد کار خود باشید
و از روز قیامت و زلزلهٔ زمین یاد آرید و از آتش
دوزخ و انقلاب زمانه و پشیمانی آن روز و حاضر آمدن
بحضور خداوند خود بخاطر آرید که اینها همه برحق خواهد بود
من شما را حکم کردم بآنچه پیغمبران
سابق حکم کرده اند البته پرسیده شوید از روز قیامت
و آنچه بعد ازین خواهد شد آنرا بواجبی بدانید
پس هر که بر خداوند ایمان آورد و آنچه از کلام مجید از
پروردگار من بر من نازل گشته آنرا راست داند

داند برای او آنست که برای ما است از خوبی دنیا
و فرحت آخرت و او در بهشت برین با ملائکه مقربین و
انبیاء مرسلین در خرمی خواهد بود و از عذاب دوزخ
خلاصی و امان خواهد یافت هٰذَا مَا وَعَدَ اللّٰهُ
الْمُؤْمِنِينَ وَاِنَّ اللّٰهَ يَرْحَمُ مَنْ يَشَآءُ
وَهُوَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ شَدِيدُ الْعِقَابِ
لِمَنْ عَصَاهُ وَهُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ یعنی این
آنچه وعده کرده است خداوند عالم مومنان را و تحقیق
پروردگار رحمت میکند بر هر که میخواهد و او دانا و

دانا و صاحب حکمت است و هر که نافرمانی او را کند
بر او عذاب سخت خواهد بود و او صاحب مغفرت و رحمت
است لَوْ اَنْزَلْنَا هٰذَا الْقُرْاٰنَ
عَلٰى جَبَلٍ لَّرَاَيْتَهٗ خَاشِعًا مُّتَصَدِّعًا مِّنْ
خَشْيَةِ اللّٰهِ یعنی اگر نازل کنیم این قرآن مجید را
بر کوه هر آینه به بینی تو آنرا که میگرید و پاره پاره میشود از خوف
خدا و دل آدمی بد انسان به سخت نیست اگر بدان نگرود پس او
از گمراهان خواهد بود و هر کس بخدا و ند پاک ایمان آورد
و بر دین او و پیغمبران او بگرود او بدرجات بلند خواهد رسید

رسید و رستگاری خواهد یافت

و این فرمان من برای برادر سلمان فارسی رضی الله

عنه و برای او لا او ست ذمه خداوند عالم که مال و جان

اینها آزاد است ایشان بر هر زمین و کوه و دشت باشند

و چشمه و چراگاه که داشته باشند بر آنها ظلم نباید کرد و هیچ

وجه بر آنها کار را سخت نباید گرفت

و هر که پیش آنها این فرمان من خوانده شود باید که حفاظت

کنند و برائت ذمه آنها بشناسند و ظلم از ایشان

باز دارند و باذیت و مکاره بر آنها متعرض نشوند بتحقیق که

من از ایشان جزیه و لوازم زنار و گرفتن آنها را به بیگاری

و صخره و از هر قسم محصول و غیره جملگی را تا روز حشر و نشر

معاف نمودم و دستهای ایشان را بر آتشکدهای

ایشان مطلق گردانیدم و ایشان ممانعت کرده نشوند

از پوشیدن لباسهای فاخره و سواری اسبان و

بنا نمودن خانها و اصطبل و حمل جنایز و نمودن آن کارها که متعلق

بدین و مذهب ایشانست و بر سایر ملتهای اهل ذمه

ایشان را تفضیل باید داد که حق سلمان فارسی را ادا

نمودن بر همه مؤمنین لازم است یرحمهم الله ❊

و در وحی آمده است إِنَّ الْجَنَّةَ

إِلَىٰ سَلْمَانَ أَشْوَقُ مِنْ سَلْمَانَ إِلَى الْجَنَّةِ

یعنی جنت بطرف سلمان بیشتر ازان شوق دارد که

که سلمان بسوی بهشت داو دوست من و امین من و

ناصح رسول الله و جمیع مؤمنانست

و سلمان از ما است پس هیچ کس این وصیت را

خلاف نکند ازانچه ازحفاظت و خوبی برای سلمان

و اهل بیت واولاد اوست بجا آرد خواه اولادش

اسلام قبول کنند یا بر دین خود باشند

هر که این حکم مرا قبول کند در رضای خدا تعالی
خواهد بود و هر که خدا و رسول خدا را خلاف کند
بر او لعنت خواهد بود تا روز قیامت
و هر که با فرمان گذاران من نیکوئی کند گویا با من
نیکی کرده باشد حق تعالی او را جزای خیر دهاد
و هر که با آنها بدی کند و اذیت رساند گویا من اذیت
رسانیده و من مدّعی او خواهم شد در روز قیامت
و جزای او آتش جهنّم است و من از او بری و بیزارم
والسلام علیکم و التحیة لکم من ربّکم

و نوشت این فرمان را علی بن ابی طالب
بامر رسول الله صلّی الله علیه وسلّم بحضور ابو بکر و
عمر و عثمان و طلحه و زبیر و عبد الرّحمن بن عوف
و سلمان و ابو ذر و عمار و صهیب و بلال و مقداد
ابن اسود و جماعت مؤمنین رضوان الله علیهم اجمعین
این نشان مهر نبوتست که بود درمیان شانهٔ
نبی عربی محمّد القریشی صلّی الله علیه و علی آله و اصحابه
وسلّم تسلیما کثیرا

بنام ایزد بخشاینده بخشایشگر مهربان

این فرمان از جانب امیرالمومنین علی بن ابی طالب
کرم الله وجهه برای بهرام شاد بن خیرادرس مجوسی که
متولی امور دین ایشان بود و برای اهل بیت او
که منسوب بطرف آذرباد بن مار اسفندار فارسی
است نوشته شد بتحقیق که من امان دادم جان و
مال و زنان و فرزندان شما را و پیمان دادم شما
بذمهٔ خدا و رسول او محمد صلی الله علیه و سلم و
جمیع فرمان برداران رسول خدا یعنی جمیع مومنان

مؤمنان و مسلمانان را حکم نمودم و تمام عاملان اطراف
ملک و مجاهدین فی سبیل الله و مولهیان خدو درا تاکید
کردم که حفاظت جان و مال شما را نمایند و بشما محبت
واحسان کنند و ظلم و تعدی بر شما روا ندارند
وازسر شما و اولاد و احفاد شما جزیه را برداشتم
وخراج چهار پایان شما را معاف نمودم
وخانه ها که برای شما بنیاد کرده اند و اموال و زمینها
واسباب و عقار موقوفه و هدایا و جمیع متعلقات
آنها از مرمتهای عمارات وغیره در قبضه شما واگذاشتم

و رسم قدیم شما بر هر شخص که بدین مجوس
باشد جاری بود که از هر کس سالی یکدرهم گرفته
باشید تا ریاست و حکومت بدین قسم در خاندان
شما بر مجوسیان قایم ماند و هر که از شما بدین اسلام
آید حکومت شما براو نخواهد بود زیرا که من از رسول خدا
صلی الله علیه و سلم شنیده ام که میفرمودند أَهْلُ
مِلَّتَيْنِ لَا يَتَوَارَثُونَ یعنی اهل دو ملت از یکدیگر
ارث نمی برند و بر اولادی که از شما شود و بر دین خود بماند
بر آنها حکومت شما جاری خواهد بود

و هرگاه منزلت و ریاست شما بر آنها
باشد آنها را لازمست که در صلاح و نصیحت شما و
متابعت کافهٔ مسلمین باشند

و بر جمیع مسلمانان چه مردان و چه زنان لازمست
که بهرام شاد بن خیرادرس مجوسی را محافظت کنند
از آنچه رسوم در آنها جاریست و هیچ حقی از حقوق ایشان
و شرطی از شروط ایشانرا ضایع نکنند و بزرگان
ایشانرا بزرگی دهند و از گناهان ایشان درگذرند
و هرگز از سر اینها و اولاد ایشان جزیه طلبند و ایشانرا

بردین اکراه نکنند که حق سبحانه و تعالی فرموده

لَا اِکْرَاهَ فِی الدِّیْنِ یعنی در دین هیچ وجه

اکراه نیست پس هر کس از مسلمانان این را ابد الآباد باید امر

مرا رعایت کند و وصیت مرا در بارهٔ ایشان و اولاد

ایشان بجا آرد خواه کسی از ایشان اسلام را قبول

کند یا بر دین خود باشد

هر که این فرمان مرا قبول کند رضامندی خدا و رسول

برای او خواهد بود و هر کس این را قبول نکند و خلاف

آن نماید پس او در غضب خدا و رسول گرفتار خواهد شد

شد و هر که خلاف حکم من کند تا روز قیامت در بغض و
عداوت من خواهد بود والسلام علیکم یرحمکم ربکم
این عهدنامه را حسین بن علی بن ابی طالب
کرم الله وجهه در ماه رجب المرجب سنه ۳۹ سی و نه از هجرت
نبی عربی صلی الله علیه وسلم نوشته است

الخاتمه

بر دانندگان حقیقت شناس و نکته سنجان روشن
قیاس واضح و لایح باد که جامع این اوراق را تنها
بخاطر میخلید که در تقویت آشنا دین زردشتیه و

و آیین بهیته از کتب مختلفه بروایات صحیحه مختصری
فراهم آورده و آنرا گلدستهٔ انجمن احبا سازد
تا مشام حال جمیع بزرگان اقوام خاصه زردشتیان
والا مقام معطر گردد لهذا روزی با دوستی شفیق براین
عزم و اراده بحجرهٔ کتابخانهٔ خود درآمد چند کتابی معتبر را
بنظر تعمق ملاحظه نموده این گوهرهای معانی آبدار مشاهد
افتاد آنرا غنیمتی عظیم دانسته بجمع آن پرداخته و بترجمه
اتمام و انطباع آن خودرا مشغول ساخت امید از ناظران
این کتاب بصواب آنکه اگر گوهری ثمین تر ازین جواهر

جواہر کرانبہا بدست افتادہ باشد بارسال آن رقیم
آثم را ممنون و مشکور سازند و سہو وخطائی کہ بملاحظہ در آید
بذیل عفو و کرم بپوشند و بعیب جوئی نکوشندہ

ابیات

عذر خدمت من اولوا الالباب سے
سب بزرگون اور سب احباب سے
ہی یہی اس عاصی ناچیز کی
جو نہین رکھتا ہی بو تمیز کی
گر خطا دیکھو تو ہونا عیب پوش

نہ رہو اصلاح سے اُسکی خموش

در مطبع دُور بین بجنور

طبع کرد احمد فی سنہ ۱۲۶۸

تمت

☞ જાંણવુંજે • આઈ • પુશતક • મધે • છાપી • જાહેર • કીધેલાં • પેહેલાં • તથા • બીજાં • ઈહેદ • નાંમાંની • અશલ • અરબી • નકલ જે • શાહેબોઈ • વાંચવી • હોઈ • અથવા • જોવી • હોઈ • અથવા • તે • અશલ • નકલ • ઉપરથી • આંઈ • પુશતકમાં • અરબી • ઈબારત • છાપી • જાહેર • કીધીછે • તેશાથે • મુકાબલો • કરવો • હોઈ • અથવા • તેહેના • ગુજરાતી • તરજુમાં • શાથે • અશલ • અરબી • ઈબારત • તપાશાવી • હોઈ • તે • શાહેબોઈ • શ્રી • મુમબઈનાં • કોટમો • પારશીની • પંનચાઈતનાં • મેતા • ભાઈ • અરદેશરજી • દાદાભાઈને • ઘેર • જાઈને • તેવો • પાશે • તે • અરબી • ઈહેદ • નાંમું • માંગેઆથી • તુરત • દેખાડે આમો • આવશે ✱

તમામ • થાઈઊં ✱

તે·ઉપર·તાનાંનો·હરફ·મારવો·નહી·કાંઈ
જે·આદમી·જાત·જુલેખા·વના·રેહતું·નથી

બેત·—

ઓજર·ખીદમત·મેં·ઊલુલ·અલબાબ·કે·
સબ·બુજારગોં·ઓર·સબ·અહબાબ·કે·
હુઈ·ફી·ઇસ·આસીઈ·ના:ચીજ·કી·
જો·નહી·રખતા·હુઈ·બો·તમીજ·કી·
ગર·ખતા·દેખો·તો·હોના·અઈબ·પોશ·
ના·રહો·ઇસલાહ·સે·ઇસકે·ખમુશ—

માંઈની·

સરવે·ખાસો·આંમ·સાહેબોની·તથા
બુજારગોની·તથા·દોસતોની· ખીદમત
મો·આઈ·ગુનેહગાર·ના·ચીજ·કે·જેહ
નામો·કદ·તમીજની·બો·બાસ·મલે·
નહી—અરજ·ઈ છેજે·અગર·આઈ·કેતાબ
મો·કદ·જુલ·ચુક·નજર·આવેતો·તેહની
ઈબને·ઢાંકનો·ને·(મેહરબાંની·કરીને·)
તે·જુલને·શુધારવાથી·ચુપ·રેહતાંના*—

ને·કરેઓ·તે·મધેથી·થોડાઈક·દાખલા·હ
મારા·દીલની·ખાહેશ·મુજબના·મલી·આ
વેઆ· તે·શારપેને·આઈ·નાયલા·રેસાલા
મો·દાખલ·કરીને·છપાવેઆછે·ને·હવે·ઉ
મેદછેજે·જે·સાહેબો·આઈ·નાયલો·રેસા
લો·વાંચેઆબાદ·અગાર·કઇ·બીજા·તેહેવા
જ·મોતેબર·દાખલાવો·કેઈ·કેતાબ·તથા·
કેઈ·જગોઈથી·મલી·આવસે·તે·વીસેની·એ
તવણી·આઈ·રેસાલાના·બનાવનારને·પો
તાની·તરફથી·જાહેર·કરશોતો·તેહેનો·ઉપ
કાર·લારે·માંન·શાથે·માંનેઆમો·આવશે

બીજુ·—હમારા·દાનાવ·વાંચનારા·શા
હેબોની·ખીદમતમો·હમારી·ઈ·અરજ·
છેજે·અગાર·આઈ·નાયલા·રેસાલા·મધે
કોઇબી·જગોઈ·ભુલ·ચુક·નજર·આવેતો
તેહને·મેહેરબાંનીની·રાહે·શુધારવી·ને

હમારો·આડ·નાયલો·રેસાલો·સરવે
ગનેઆતના·ખાસો· આંમ·તે· મધ્યે·ખ
સુસન· જરતોશતી·ટોલાના· સાહેબો
ની·નજર·હેઠે· ગુજારે આબાદ·અરજ·
કરવામો·આવેચ·કે·આજ·કેટલી·મુદત
થાઇ·શેવક· ડહપો·ડક· મુખતેસર· રે
સાલો·બનાવાની·તજવીજમાં·હતો·કે·
જે·મધ્યે·આપડા·પાક·તથા·બુજોરગ·
ધરમની· તકવીઆતનાં· ગેર· કોમવાલા
વોનાં·પુસતકોથી·દાખલા·મલી·આવેતો
તેહેને· પરસીધ· કરાવીડ·ડહવા·વીચા
રમો·ડક·દંને·ડ·શેવકે·પોતાનું·નાંચલું·કે
તાબખાંનું· ખોલીને·તેમધ્યેથી·જે·જે·કેતા
બો·હાથ·લાગતી·ગઇ·તે·કેતાબોનો·મુ
તાલો·ફરસુદને·વખતે·પોતાના·મેહેરબાં
ન·તથા·મા·આવંતા·દોસતની·સાથે·બેસી

છે•કે•તેહની•તારીક•તથા•વખાંણ•આ
પડ•ફખલા•પોતાને•મોહોડેજ•નથી•ક
રતા•પંણ• તે•આગલા• જમાંનાંના•દાં
નાવ•તથા• અકલમંદ• લોકો• તે•મધે•
મોહોટી•ખુનોરગી• તથા• શારકને•પોં
હોંપેલા•મુસલમાંન•લોકોના•પેગાંમબર
હજરત•મહંમદે•કેહવી•વખાંણ• કરી છે•
કે•તેહવી• તારીકનું•બફઆાંન• આફ•
નાકેસ•તથા•બે•અકલની• કલમથી•પુ
રતી•રીતે•થાઇ• સકતું•નથી*— ખોદાફ
તાલા•સરવે•કોઇને•નેક•હેદાફત•તથા
રાહે•રાસતનો•મારગ•બખશે• ફજ•હ
મારી•દુવા છે•તે• સરવે•સાહેબોને•આાં
મીન•હોજો*

કું•માલુંમ•પડય•જે•સલમાને•ફારસની
નસીહત•તથા•સીખામણ•હજરતે•પર
વરદેગાર•તથા•હજરત•મહંમદની•બા
રગાહમો•કબુલ•તથા•પસંદ•પડી•

(હવે•આફ•હમારો•નાંચલો•રેસાલો•વાં
ચનારા•સરવે•સાહેબોની•તે•મધે•ખસુ
સન•જરતોશતી•ટોલાના•સરવે•ખાસો
આમ•સાહેબોની•ખીદમતમાં•સેવકની
ફ•અરજ•છેજે•આફ•તથા•બીજા•ઉપર
લખેલા•દાખલાઓ•વાંચીને•તે•સાહેબે
પાક•કે•જે•કુલ•પેદાફેશ•તથા•હસતી
નો•ખાલક•એનીઆજ છે•તેહની•બાર
ગાહે•ફલાહીમો•શુકર•બજા•લાવે•કે•
તે•સાહેબે•પાકે•આપડા•જરતોશતી•ટો
લાના•સાહેબોને•કેહવી•બુજોરગી•તથા
ઈજત•અને•હોરમત•સાથે•પેદા•કરેઆ

મધે• સને• ૮૮૨) હીજરી• તથા•અં
ગરેજી•સને•૧૪૭૭—૭૮ મધે•ચાર•જીલ
દમાં• બનાવી• હતી• તે•કેતાબનાં• બી
જાં• દફતરમાં•ઉપર• લખેલા• ફેહવાલ
ને•લગાતો•ફક•દાખલો•આવેલો|છે•તેહ
નો•ગુજરાતી•તરજુમો•આફ• જગોફ•
લાફક•તથા•ઘટતો•જાંણીને•હમારા•દાં
નાવ•તથા•કુશમંદ• વાંચનારાઓને• વા
સતે•નીચે•ટાંકી•લીધોછે*

ફમ•કેહછેને•જે•વેલાફ•સલમાને•ફાર
સીફ•ખાહી•ખોદાવવા•વીસે•પોતાનું•મ
ત•આપેઉં•તે•વેલાફ•હજરત•જીબરેઇ
લ•એઆને•હજરતે•સરૂશે•આવીને•પોતા
ના•મુબારક•હાથે•તે•શેહરની•આજુ•બા
જુની•ફેરી•જગોફ•ખાહી•ખોદવી•તેહની
નીશાંન•કીધી—ફ•ઉપરથી•સાફ•ઉંધા

જગોઈ•ઈકઠી; મલીને•તે• ખાહી•ખોદ
વા•માંડે—હજરત•મહંમદ• પણ•ઈ•કાંમ
મધે•શાંમેલ•થાઈઓ•હતો*—બીજું•ઈમ
કેહછેને•સલમાંન•પણ•ઈ•કાંમ•કરવા•પ
છવાડે•લાગો•હતો•અને•જેટલું• કાંમ•
દસ•માંણસો•ઈક•દાહાડામો•કરતા•હ
તા•તેટલુંજ•પોતે•ઈખલો•ઈક•દાહાડામો
કાંમ•કરતો•હતો—બીજું•ઈ•ખાહી•વીસ
ઈમ•લખેછેને•તે• ૬)દાહાડામાં• પુરી
થાઈ•હતી*અને•સલમાને•ફારસીની•રા
ઈ•મુબારક•મુજબ•ચાલેઆથી•કુશામંન
ની•આખી•ફોજ•હારી•તથા•શેકસત•ખા
ઈ•અને•નાઉમેદી•સાથે•પાછી•ફરી*

૭ " મઆરેજ•ઉલ•નબુવેહ• " નાં
મની•ફારશી•કેતાબ•કે•જે•મુલાં•મોઈ
નુદીન• હેરાતીઈ• શ્રી• હેરાત• શેહર•

દ•આવી•નહી*પછે•તે•સાહેબે•સલમા
ને•ફારસીને•પુછેઉંકે•ઈ• બાબતમો•તા
હારી•શું•મસલેહતછે? તેવારે• સલમાને
અરજ•કીધી•કે•જે•વેલાઈ•હમારાં•ઈરાંન
નાં•મુલકમાંના•હર•ઈક•શેહર•ઉપર•દુ
શમેન•જારે•ફોજ•લઈને•ચહડી•આવતો
અને•તે•શેહરના•રેહવાશીઓ•પોતાના
દુશમન•સાથે•લડવાની•તાકાત•નહી•
રાખતા•તેવારે•તેઓ•પોતાનાં• શેહરની
ચો•તરફ•તરત•ખાહી•ખોદાવતા•હતા•
તેથી•હાલ•માહારી• નાકેસ• અકલમો•
ઈમ•ઠરેચ•કે•આઈ•શેહરની• આશપાશ
ઈક•મોહોટી•ચર•ખોદાવો— ઈ•વાંત•હજ
રત•મહંમદને•જારે•પસંદ• આવી• અને
સરવે•મુસલમાંનોને•ઈમ•હોકમ•કરેઓ
જે•દસ•દસ•માંણસોની• ટાલકી• જગો

હીસસે • વચારે છે • તેવારે • આપડે • હાવી • મોહોટી • પ્રોજની • સાંમખે • થાઇને • શી • ત રે હ • લડાઇ • કરીએ ? એ • વાત • સાંભલીને અબદુલલા • અબી • સલુલે • * કહેઉં જે • આ પડે • એ • પ્રોજની • સાંમખે • લડવા • ઉભા • ર હીએ • અને • હેને • મારી • હટાડીએ • પણ • આએ • મદીનાનું • શેહર • આપડે • છોડી • નાહાસવું • નહીં * એ • વાત • કેટલાએક • અસ હાબોએ • કબુલ • રાખી • અને • પસંદ • કીધી પંણ • બીજાઓ • એમ • બોલવા • લાગા કે • ન હીં • આપડે • આએ • શેહરથી • બાહાર • ની કલી • ઉનચા • પાહાડો • ઉપર • જાઇને • દુ શમેનો • સાથે • લડાઇ • કરીએ • — એ • સંઘ લાઓની • અકલ • હજરત • મહંમદને • પસં

---

* એ • ધણી • હજરત • મહંમદના • બીજ બેશીઓ મધેનો • એક • મોનબેશી • હતો *

તરજુમો • કરનાર *

તેલ•કીધી•ને•સલમાનને•પોતાનાં•ઘેરનું
માંણસ•ઠેરવેઊં*)

ફ જ•કેતાબને•સફે•૧૪૯ મે•આવેલું
છેકે•—સલમાને•ફારસીને•વાસતે•હજરત
મહંમદે•ફરમાવેઊં•હતું•ને•ફ•થણી•—
નાસેહે•રસુલ•અલલા•—ફટલે જે•—"પર
વરદેગારના•પેગંમબરને•નસીહતનો•ક
રનાર•હતો•"—તેહેનો•સબબ•ફ•હતોકે
જે•વેલાફ•શ્રી• મકાના•રેહવાશીઓ•ઇ
આહુદી•લોકોની•કુમક•લઇને•સને• ૫)
હીજરી•તથા•અંગરેજી•સને•૬૨૬—૨૭
માં• હજરત• મહંમદ• ઉપર•ફોજ•લઇ
ને•શ્રી•મદીને•ગઈ આ•તે•વેલાફ•તે•સા
હેબે•પોતાના•અસહાબોની•મસલેહત•
પુછીકે•આફ•કુશમંન•ને•ફોજ•લઇને•
આવેલ•તે•આપડી•ફોજના•કરતાં•દસ

તાજે•કે•હમારી•ટોલકી•મધેનો છે•અને
અનસાર•* વાલાઓ•કેમ•કેહતા•હતા
જે•નહીં—સલમાંનતો•હમારી•તરફ•વાલો
છે•કાંકે જે•સલમાંન•હજરત•મહંમદને•
પેહલ•પેહલો•મદીના•શેહર•મધે•આવી
મલેઓ•હતો•—પણ•હજરત•મહંમદે•
કેમ•ફરમાવેઉં જે•—સલમાન•રજલુંન•
મીનના•કેહલલ•બૈતે•—કેટલે જે•"સલમા
ન•હમારાં•પોતાનાં•ઘેરનું•માંણશ છે*"
(કે•ઉપરથી•પકે•પણે• સાબેત•થાએ
ય•જે•હજરત•મહંમદે• મોહાજર•તથા•
અનસાર•વાલા•લોકોની• દલીલને•બા

---

* હજરત•મહંમદ•જેવારે•શ્રી•મદીને• આવી
પુગો•તેવારે•તાંહાંના•રેહવાશીઓ•મધેથી•જે•લોકો
પોતાંના•જાંન•માલથી•હાથ•ઊઠાવીને•તે• સાહેબની•
તાબેદારીમો•આવી•રહેઆ•તે•લોકોને•અનશાર•
કરી•કેહછે*　　　　તરજુમો•કરનાર*

(ઈ·સીવાઈ·બીજો·કેટલોઈક· ઈહુ
વાલ·ઉપર· કહેલી· કેતાબ· મધે· લખે
ઓછે·તેહેનો·સરવેનો·તરજુમો·કરતાં
પ્રોકટ·લંમબાંણ·થાઈ છે·તે·સારૂં·હમારા
અકલમંદ·તથા·દાંનાવ·વાંચનારાવોને·અ
રજ·કરેઆમોં·આવેચકે·જેવોને·તે·ઈહુવા
લ·જોવો·હોઈ·તેવોઈ·ઉપર· લખેલી·કે
તાબને·પાંને·(૬)મેથી·વાંચીને·પોતાની
ખાતરી·કરી·લેવી*) તરજુમો· કરનાર*
ઈજ·કેતાબને·સફે· (૮૮)મે·આવે
લુંછેકે·—આગલા·તવારીખ·વાલાઓ·ઈ
મ·લખી·ગઈઆય·કે·સલમાને·ફારસી
વીસે·મોહાજર· * લોકો·ઈમ·કેહતા·હુ

---

* શ્રી·મકાના·રેહવાશીઓઈ·જેવારે·હજર
ત·મહંમદ·ઊપર·હોંમલો· કીધો·અને·તે·સાહેબને·
તાંહાંથી·શ્રી·મદીને·નીકલી·જાવું·પડેઊં·તેવેલાઈ·શ્રી
મકાના·રેહેવાશીઓ·મધેથી·જે·લોકો·પોતાનાં·ઘર
બાર·છોડીને· હજરત·મહંમદ·સાથે· ગઈઆ·તે·લો
કોને·મોહાજર·કરીને·કેહે છે* તરજુમો·કરનાર*

પોતાથી·જુદો·પડવાની·રજા·નહીં·આપી
હતી·તેથી·કરીને·કું·રાત·અને·દાહાડો·
પોતાનાં·બાપનાં·ઘેરમેંાંથી·બાહેર·જાઇ
નહીં·સકતો·હતો·અને·નીત· તે·જગો
ઈ·આતશને·રોશંન· રાખીને·તેહેની·
ઈબાદતમોં·મશગુલ·રેહેતો·હતો*બીજું
માહારા·બાપની·ઈક·ખેતી·હતી·તે·
જગોઈ· તેવંણ· હર· રોજ·જાતા·હ
તા·અને·ખેતી·વાડીનું·કાંમ·આબાદ·
રાખતા·હતા·—ઈક·દાહાડે·તેવંણને·કાં
ઇ·કારણ·આવી·પડઉં·તેથી·કરીને·ખે
તીવાડીની·તપાસદારીને·વાસતે·મહને
મોકલેઓ·અને·કહીઉંને·તું·તાંહાં·જા·અ
ને·પેહેલો·ઉતાવલેથી·પાછો·આપડ·ઘે
ર·આવજે·અને·વધારે·વાર·ખોટી·રેહે
તોનાં·એંમ·કહી·મહને·રવાંને·કીધો*

અને·આતશ·પરસતી·* કરતો·હતો*મા
હારા·બાપની·એટલીતો·મેહેરબાંની·મા
હારી·ઉપર·હતી·કે·તેણે·કોઇ·દંને·મહને

---

* આતશ· પરસતી·—એ· જગોએ· ઇઅજ
દાં·પરસતીનો·લફજ·લખવો·જોઇતો· હતો કાએજે
હજરત· જરતોસતની· પાક· માજદીઅસની· દીન
ની· પેરવી· કરનારાઓ· મધે·કોઇ· આતશ· પરસ
તી·નહી·કરતું·હતું·પંણ·આતશને·પોતાનો·કેબલો·
કરી·તેહની·સંનમુખ·ઊભા· રહીને· પોતાંની· ફરજ·
નીઆએશ·તથા·સેતાએશ·કરીને·ગુજારતા·હતા·તે·
ઊપરથી·શાએદ·મુસલમાંન· લોકો·પારસીઓને·આ
તશ·પરસત·કરી·કેહેતા·હસે·—અને·બીજુ·—હજર
ત·જરતોશતનો· જમાંનો· કેટલાએક· સો·વરસ·ગુ
જરેઆ·પછિ·બે·સહમજ·લોકો·મધેથી· કોઇ· આફ
તાબને·તથા·બીજા· આતશને·પોતાનો· ખોદાએ·સ
હમજતા· હતા·—તે· ઊપરથી· અગર· મુશલમાંનો
એ· સરવે· પારસીઓને· આતશ· પરસતીનો·લકબ
આપેઓહોએ· પછિ·ગેબની· વાતનો· જાંણનાર·તે·
સાહેબ·પાકછે*

તરજુમો·કરનાર*

અબાસ* નો•બેટા•એ ંમ• કેહે છે જે
સલમાંને•ફારસે•ઽક•દંને•મહને• કહેઉં
જે•હું•ઇસફેહાંન•શેહેર•મધે•હઽ•નાંમ
નાં•ગાંમડાંમાં•ઽક•ખેતીવાડીનાં•કાંમના
કરનારને•પેટ•અવતરેલો•હતો•અને•મા
હારો•બાપ•સઘલી•વાતે•પુરો•અકલમં
દ•તથા•કાબેલ•તેસાથે•તવંગર•હતો•

---

* અબાસ•—ઽ•ધણી•હજરત• મહંમદનો•કા
કો•થાઽ•અને•અબદુલા•ઽ•ધણીના•છોકરાનું•નાંમ
છે•તે•સાહેબ•પોતાંના•જમાંનામાં•ઘણોજ•ફાજેલ
તથા•કાબેલ•હતો•—એ ંમ•કેહે છેજે•હજરત•મહંમદે
ઽ•ધણીને•વાસતે•દુવા•કરી•હતી•કે•પરવરદેગાર•તુંહ
ને•ખુજારગી•બખશે—અને•અકલમંદી• તથા•કાબે
લીઅતને•દરજે•પોહોંચાડે—તે•મુજબ• ઽ•ધણી•અ
કલમંદી•તથા•દાંનાઈમાં•ઽકો• પુરવીણ• નીકલેઆ•
હતો•—ઽ•સાહેબની•કેટલીઽક•હદીસની•રેવાઽતોને
આગલા•તથા•હાલના•જમાંનાંના• મુસલમાંનો•સન
દ•તરીકે•ગંણેછે*

તરજુમો•કરનાર*

જરી•તથા•સને•૧૪૪૫—૪૬ અંગરેજી•
મધે•બનાંવીને•તઈઆર•કીધી•અને•સ
ને•૧૨૬૨ હેજરી•તથા•સને•૧૮૪૫—૪૬
અંગરેજીનાં•વરસમાં•મુનશી• ફજલુદી
ન•બંમકરનાં•સીલાનાં•છાપાખાંનાંમો•
મીરજાં•ઈહમદ• કાશાની• કે•જે હેનો•લ
કબ•ખુરરમ• તરીકેછે•તેંણે• પોતાને•
હાથે•અસલ•કેતાબનાં• ૭) દફતરનો•
૨) દફતરમાં•ઉતારો•કરીને•શ્રી•મુમબ
ઈ•મધે•છપાવીછે•તે•કેતાબનાં•બીજાં•
દફતરને•પાંને• ૮૬) તથા• ૮૮) તથા•
૧૪૯) મે•સલમાંને•ફારસનો•ઈહવાલ•ફા
રસી•જુબાંનમાં•પરગટ•કરેઓછે•તેહે
નો•મુખતેસર•ગુજરાતી•તરજુમો•હંમા
રા•વાંચનારા•સાહેબોને•વાસતે•નીચે•
ટાંકી•લીધોછે•—

પાદશાહ•અગારયે•આપડા•(મુસલમાં
નના•)મહજબનો•નથી•તોઈપંણ•તેહ
નાં•અદલ•કરેઆનાં•સબબની•ખુનોર
ગીને•લીયે• તેહેનાં•બદંનનો• ઈક•સાં
યો•પણ•હજુર•સુધી•ખીસેઓ•નથી•
અને•જેં મનો•તેં મજ છે•—અગાર•ઈજ•
મીસાલે•આપડા•પાદશાહો•અદલ•કરે તો
કેહેવી•ખુનોરગીને•આપડે•લોકો•પોહોં
ચીઈ ? માહુન• ઈ•વાત• શાંભલીને•મધં
ન•થાઈઓ•ને•ફરમાવેઊંજે— ઈ•વાત•
પંણ•પેલી•નસીહતોની•નીચે•ટાંકી•લીઈ*

ઈ તારીખે•રોજતુસફા•નાંમની•ફાર
સી•કેતાબ•અમીર•મહંમદ•બીન•ખાવંદ
શાહે—નીજામઉ•દૌલા•વ•દીન• અમીર
અલી•શેહ•નાંમના•શ્રી• ખોરાસાંનના•
પાદશાહની• સલતંનતમાં•સને•૮૪૯)કે

આપ•—અને•અગાર•કોઇ• હેવી•ધાર
ણાં•રાખે•કે—તેહેનાં•મુલકમોં•વધારો•
થાઈ•તો• તેહેને• કેહે• કે—અદલ•ઇન
સાફ•કરવાની•સીફત• અખતીઆર•ક
ર* ઈ•તખતી•વાંચીને•માંમુને•હોક
મ•કરેઓ•જે—તે•નસીહતોની•નકલ•
ઉતારી•લીઈ*પછે•નોશેરવાંન•પાદશા
હનાં•બદંનમોંથી•પુરાંનો•લેબાસ•જે•
હતો•તે•ઉતરાવીને•સારો•પાકીજેહ•લે
બાસ•તે•ઉપર•અતર•છાંટીને• પેહેરા
વેઓ* મામુન•ઉલ• રસીદ• સાથે•જે•
સોહોબતીઓ• હતા•તે•મધેથી• ઈકે•
તે•પાદશાહ•પાસે• રજા• માંગી•જે•હો
કંમ•હોઈતો•ઈક•વાત•કેહું•—તેવારે•ક
હીઉંજે•બોલ•સું•કેહેચ•—પછે• તે•સો
હોબતી•બોલેઓજે—આઈ•નોશેરવાંન

ટી• ઉપર• લખેલું• હતું• જે— દોસતો•
તથા• દુશમંનો• ઉપર• મેહેરબાંની• ક
રતા• રેહેવું* બીજી• વીટી• ઉપર•લ
ખેલું•હતું•જે—દાંનાવ•લોકોની• મસલે
હત•લીધા•વનાં•કસું •કાંમ•કરવાનું•સ
રૂ•કરવું•નહીં*અને•તરીજી• વીટી•ઉ
પર•લખેલું•હતું•જે—રઈંઈંત• ઉપર•મા
ફઆ•રાખતા•રેહેવું*

બીજી•કેતાબોમેં•ફ •મીશાલે•લખેલું
છે•કે—ફક•શ્રૂનાંની•તખતી• નોશેરવાં
નનાં•માથાં•ઉપર•ટાંગેલી •હતી•અને•
તે•તખતી•ઉપર•લખેલું•હતું•જે—અગાર
કોઈ•પાદશાહ•ફમ•ચાહે•કે•પરવરદેગા
ર•તેહેનાં•મુલકમેં•બુજોરગી•બખશે•
તો•તેહને•કેહે•કે•તાહારા• જમાંનાંના
દાંનાવ•શાખસોને•આબરૂ• તથા•માંન•

જમાંનાંમો•પેદા•થાઈઓાચ•"—તેવાર•પછે માસુને•મદાઈન•શેહેર•તરફ•કુચ•કરવા નો•ઈરાદો•કીધો•અને•જેવારે•મદાઈન મધે•જાઈ•પોંહોંતો•તેવારે• પેહેલે•હોકં મ•કીધો•જે•નોશેરવાંનનું•દાખમું•ઊંઘા ડે—અને•પછે•પોતે•આંનદર• ગઈઓા• અને•જોઈઉં•કે•જે•મીસાલે•કોઈ•શાખસ સુતેલો•હોઈ•તે•પરમાંણે•દાખમાંમાં•તે• સુતેલો•હતો• * અને•તેહનાં•હાથનાં•આં ગલાં•મધે• ૩) વીટીઓા•હતી•અને•તે દરફેક•વીટીનાં•નગીના•ઉપર•ફેક•ફેક નસીહત•લખેલી•હતી•તેમધે•પેહેલી•વી

---

* જે•વેલાઈ•મામુન•ઊલ•રશીદ• નોશેરવાં ન•આદેલનાં•દાખમાં•મધે•ગઈઓા•તેવારે•નોશેરવાં નને•ગુંજરવાને• ૨૧૨) વરશ•થાઈઆ•હતાં॥

તરજુમો•કરનાંર॥

ર•પાદશાહનું• બદંન• કબર• મધે•ગલ
તું•નથી•—તે•વાત•સાંભલી•માંમુને•ફર
માંપેઉં•જે•આગલા•દાંનાપો•જે•કાંઈ•ક
હી•ગઈઆ•હોઈ•તેમધે• કસો•શક•ન
થી•અને•તે•વાત• ખરી• હસે•—પંણ•
હું•હેવી•ઉંમેદ• રાખુંચ• કે•નોશોરવાંને•
આદેલને•જાઈ•જોઉં•કે•તેહેનું•બદંન•
ગલીને•ખાક•થાઈઉંચકે• કેંમછે—કાંઈ
જે•ઈ•ધણી•અદલ•ઈનસાફ• કરેઆમો
મશહુર• હતો•— અને• મુસલમાંન• લો
કોનાં• પેગાંમબર• હજરત• મહંમદે• પં
ણ•હદીસ * મોં• ફરમાવેલુંછે•કે•—ખુલી
દતો•પ્રી•જમાને•મલેકીલ•આદેલે•—ઈઆ
ને•" શ્રૂકરછે•કે•હું•અદલ• પાદશાહનાં

---

* હદીસ—ઈટલેજે•પેગાંમબરની•ફરમાવેલી•
નસીહત•તથા•સીખાંમણ*

તરજુમો•કરનાર*

(૬ • બીનાંની • વધારે • સાબેતી • કરવા
સારૂં • ઉપર • લખેલી • અખલાકઉલ • મોહ
સની • નાંમની • કેતાબ • મધેથી • મામુન • ઉ
લ • રશીદ • કે • જે • ધણી • શ્રી • બગદાદ • શે
હેરનો • પાદશાહ • હતો • તેહની • હેકાએત
નો • પંણ • ગુજરાતી • તરજુમો • હંમારા • મે
હેરબાંન • દોસતોને • કીજે • અતરે • દાખેલ
કીધો છે • તે • વાંચી • પોતાની • ખાતરી • કરી
લેવી *)

હેકાએત *

શ્રી • બગદાદ • શેહેરનાં • પાદશાહ • મામુ
ન • ઉલ • રશીદની • મીજલસ • મધે • બેસ
નારા • ઉલમાઓ • માંહેલો • એક • શખસ •
આગલા • દાંનાવ • લોકોની • કહેલી • વાત •
ઉપરથી • કેહવા • લાગો • જે • અદલ • કરનાં

તી•—અને•હજરત•મહંમદની•વફાત•થા
ઈઆ•બાદ• ૨૩) વરસે•ગુજરેઓ* ”

૫ ઈક•સહી•રેવાઈત•મધે•ઈ•રવેસે•
આવેલુંછે•કે•હજરત•મહંમદે•ઈમ•ફરમાવે
ઉંજે—કુલીદતો•ફી•જમાને•મલેકીલ•આદી
લે—ઈટલેજે•—“શુકરછે•પરવરદેગાર
નાં•કે•હું•આદેલ•પાદશાહ* નાં•જમાંના
માં•પેદા•થાઈઓ” —અને•બીજું•ઈમ•
ફરમાંવેઉંછેકે— લા•હ્આ•કુલુલ•અરદો
જીસમ•મલેકીલ•આદીલે—ઈટલેજે “આ
દેલ•પાદશાહનાં•ગુજરવા•બાદ•તેહનું•બ
દંન•ગાલીને•ખાક•સાથે•મલી•જાતું•નથી
બલકે•જે મનું•તેમ•રેહેછે*”

---

* અતરે• નોશેરવાંને• આદેલ•પાદશાહની•
મુરાદ•લીધીછે*

તરજુમો•કરનાર*

મો• આવેલોછે•જે•લંમખાંન•નહી•થાઇ
જાઈ•અને•મતલબ•તરત•હાંસેલ•કીધા
મો•આવે*

"સલમાંને•ફારસી•હજરત•મહંમદના•
"અસહાબ—" મધે•ઘણોજ•માંન•તથા
બુજોરગી•પાંમેલો•હતો•તે•સાહેબની•
પેદાઈશ•શ્રી•ફારસનાં•મુલક•મધે•થાઇ
હતી•—અને•તે•સાહેબ•ખોદા•પરસતી
ની•રાહ•સોધવાને•વાસતે•પોતાનાં•શે
હેરથી•બાહેર•પડીઆ•અને•તે•કારંણ
સાર•ઘણાંઈક•પરહેજગાર•તથા•ઈબા
દત•કરનાંરાઓાની•સોહોબતમો•રહીને
હરઈકથી•ફાઈદાની•વાતો•હાંસેલ•કર
તો•હતો*ઈ•ધણીની•ઉંમર•૩૫૦) વર
સની•હતી•—પંણ•ખરેખરી•રેવાઈત•ઈ
છેકે•તેહની•ઉંમર•૨૫૦) વરસની•હ

ને•૧૨૫૧ હેજરી•તથા•સને•૧૮૩૫—૩૬
અંગરેજીનાં• વરસમાં•શ્રી•કલકતા•શેહે
રમાં•મોલવી•અબદુલાનાં• ફેહમદી•છા
પાખાંનાંમાં•મોલવી•બદીઉદીને•છપાવી
તે•કેતાબને•સફે• ૭૯૮ મે• નીચે• લખે
લી•બીનાં•ફારસી•જુબાંનમાં•સલમાંને
ફારસીની•બાબદમાં•લખીછે•તેહેનો•મુ
ખતેસર•તરજુમો•હંમારા•ભાઇબંદોને•
વાંચવાને•કીને•કરેઓછે•તેમધે•જે•જે
હદીસો•સલમાંને•ફારસનાં•ફેહવાલમાં•
" મશારેકઉલ•અનવર"—નાંમની•કેતા
બ•કે•જેહની•જીકર•ઉપર•આવેલીછે•
તેમધેછે•તેહને•તરક•કરીને•જે•બીનાં
તે•ઉપરાંત•વધારે•આફ•કેતાબમાં•આ
વેલીછે•તેહનોજ•ફકત•તરજુમો•કરેઆ

હાથ•મુકીને•ઉપર•કહેલી• હદીસ•કહી
સંભલાવી• અને• કહેઉંજે— અગર• ઇ
માંન.આસમાંન•ઉપર• પરવીન•સેતારા
નાં•જેટલું•દુર•હતે•અને•તેહેવી•જગો
ઉપર•નજર•નહીં•પોંહોંચી• સખતે•તો
બી•ફારેસનાં•રેહેનાંરા•લોકો•(ઇઆને
પારસીઓ•)તેહને•સોધી•કાહાડતે•"—
અને•ઈ•હદીસ•મધેથી•પારસીઓની•
બારીક•બીની•તથા•તેપોની• ઇમાંનદા
રીની•કાબેલીઅત•માલંમ•પડેચ*

૪ મઉલાના•શેખ•અબદુલ•હક•દેહલી
વાલાઈ•મીશકાતે• શરીફની• શરેહની•
ચોથી•જીલદ•કે•જે•કેતાબ•તે• શેહર•મ
ધે•સને• ૧૦૬૧ હેજરી•તથા• અંગરેજી
સને• ૧૬૫૦—૫૧ માં•બનાંવી•અને•સ

ના•તેવારે•સુરર્ફ•જુમાં * ની•આર્ફ•આ
ર્ફત•† ઊતરી•કે—વ•આખરીન•મીનહુમ•
લમમા•હ્યઅલહ્કુબેહીમ—ર્ફટલેજે—"પ
રવરદેગાર•કે•જે•શાહ્બે•પાકછે•તેંણે
શ્રી•અરબનાં•મુલકમે•પેગાંમબર•મોક
લેઓ•અને•જે•લોકો•હજી•અરબ•લો
કો•સંગાથે•મલેઆ•નથી•તેવોને•વાસ
તે•પંણ•મોકલેઓછે* તેવારે•તે•સાહે
બની•મીજલસનાં•બેસનાંરાવો•મધેથી
ર્ફક•શાખસે•તરંણ•મરતબે•પુછેઉં•કે•
જે•લોકો•હજી•અરબ•લોકોને•મલેઆ
નથી•તે•લોકો•કોંણછે ? તેવારે•હજર
ત•મહંમદે•સલમાંને•ફારસીની•ઊપર•

---

* સુરર્ફ•જુમાં•—ર્ફટલેજે• કોરાંને•શરીર્ફ•
મધેનાં•ર્ફક•ભાગનું•નાંમછે*

† આર્ફત•— A verse of the Alcoran

તરજુમો•કરનાર*

પેઉંછેજે•અગાર•ઇમાંન•પરવીન•* ઉ પર•લટકેલું•હોતે•તોબી•પારશીઓની ઓલાદ•તાંહાં•જાઇને•પોતાને•સવાયી ન•કરતે*અને•બીજી•રેવાએત•મધે•એ મ•છે•કે—"લૌકાનલ•ઇમાંન•ઇનદ•સુર ઇઆ•લનાલહુ•રેજાલુન•ઔરજુલુન•મી નહા•ઓલાદે•"એટલેજે•—અગાર•ઇમાં ન•પરવીનની•પાસે•હોતે•તોબી•એ•પા રશીઓ•મધેથી•એક•મરદ•ઇઆ•ઘણાં એક•મરદોને•મલી•સકતે*"

બીજું•—" મસબબીહ•—" નાંમની કેતાબ•મધે•અબુહોરેરાની•રેવાએતછે• કે•" હંમે•હજરત•મહંમદ•પાસે• બેઠા•હ

---

* પરવીન•—સાતમાં•આસમાંન•ઊપર•સેતા રાનો•જુમકોછે•તેહને•અરબીમાં•સુરઇઆ•તથા• અંગરેજીમાં• Pleiades પલીએડીસ•કરી•કેહેછે* તરજુમો•કરનાર*

કોમ•વાલાપોડ•કેહેવું• ઓાતંમ•અને•ઘ
ટતું•મત•આપેઊંછે*

પારશીઓાનાં•જમાંનની•ખુનોર
ગી•અને•તેપોની•બારીકબીની
તથા•દુર•અંનદેશીનાં•બડઆંન
મો•૧૧૩૮)મી•હદીશ•મધે•આપેલો

દાખલો*

"લૌકાનલ•જમાંનો•મોઅલકન•બીલ
સુરઇઆ•લનાલહુ•અબનાઓા•ફારેસ*"
ડટલેને•સહી•બોખારીની•કેતાબ•મધે
અબુહોરેરા* ની• રેવાડતછે•તેહેમો•ડ
મ•લખેલુંછેકે•—હજરત• મહંમદે•ફરમાં

---

* અબુહારેરા•—ડ•સાખસ•હજરત•મહંમદ
નાં•સોહોબતીઓ•મધેનો•ડકે•સોહોબતી•હતો•અ
ને•ડ•ઘણી•ઘણો•પરહેજગાર•હતો•અને•ડ•શાહે
બનાં•બોલેઆ•ઊપર•હદીસ•વાલાઓાનો• બારે•ડ
તેબારછે—ડ•ધણીને•અબદુલ•રેહમાંન•પંણ•કેહેછે
તરજુમો•કરનાર*

મરહુંમ•જનાબે•નાખોદા•મહંમદ•અલી
સાહેબ•રોગેના•આસરા•હેઠલ•તરીજી
વખત•શ્રી•મુમબઇ•મધે•મહમદી•નાંમ
નાં•છાપાખાંનાંમો•તારીખ•૨૭ મી•રમ
જાંને•શરીફ•સને• ૧૨૬૩ હીજરી•તથા
તારીખ•૮ મી•શાપટેમબર•સને•૧૮૪૭
અંગરેજીને•દંને•શ્રૂધારીને• છાપી•પર
ગટ•કરેઓ•તેમધે•જરતોસતી•કોમનાં
દીનદાર•તથા•રાહે•રાસતી• ઉપર•ચા
લનારા•લોકોને•વાસતે•ફક•ફકરો•તેહ
ની•હદીસ•શ્રૂધાં•સફે• ૭૦૨) થીતે•સ
ફે• ૭૦૩) શ્રૂધી•છાપી•પરગટ•કરેઓ
છે•તેહનો•ગુજરાતીમો•તરજુમો•નીચે
ટાંકેલોછે•તે•ઉપરથી• હમારા•ભાઇબં
ધોફ•વાંચી•વાકેફ•થાવું•કે•આપડે•જર
તોશતી•લોકોને•વાસતે•મુસલમાનની•

ઉપર•લખેલી• બીનાં•—" કશાફુલ•સે
ગાત• "—તથા•—"રશીદી•"—તથા—
"ખુરહાને•કાતેહ•"—તથા•"મદારૂલ•અ
ફાજેલ• "—નાંમની• કેતાબો• મધેથી•
લીધીછે* "

૩ " મુશા•રેકઉલ•અનવાર•દર•ફિલ
મે•હદીસ•" નાંમની•અરબી•કેતાબ•ઉ
પરથી• સલીસ•ઉરદુ• જુબાંનમો•તર
જુમો•મોલવી•ખુરરમ•અલી•સાહેબે•કરે
ઓ•હતો•તેહને•શ્રી•લખનોરનાં•નવાબ•
સાહેબ•ફજઆાજે•જમાંન•હાતેમે•દૌરાં
ન•નવાબ•જુલફેહકાર•આલીખાંન•બા
હાદુર•સાહેબે•વખત• ૨) શ્રી•લખનોર
મધે•છપાવીને•ખોદાઇતાલાનાં•નાંમ•ઉ
પર•લોકોને• મુફત• આાપેઓ•—પછી•
૬ •કેતાબ•નહીં•મલેઆનાં• સબબથી•

ને·પોતાની·મુબારક·નજરમો·શૂં·નાંને·ડ
ક·જવનુ·પણ·વજન·નહીં· આપતો·હતો
તેથી·કરીને·ડ·સાહેબને·"જ.રદશત."
કરી·કેહે છે* બીજું·—કેટલાડ ક·મુસલમાં
નો·હજરત·જરતોશતને·માંનતા·નથી
પણ—"ફાજેલે·શેહરૂજી." —તથા·—
"અલલામએ·શીરાજી." —તથા·—"અ
લલામએ· દવવાની·"* —તથા·મીર·સ
દરૂદીન·અને·બીજા·કેટલાડ ક·આલેમો
ડ·ડ·હજરત·જરતોશતને·હકીમ·કાંમેલ
તથા·પેગાંમબર·કરી· ગણેઓ છે*—ડ

---

* ડ·ઊપર·કહેલા·પેહેલા·તરંણ·સાહેબો·ફકત
પોતાનાં·લકબથી·ઓળખાંણમો·આવે છે—જે·મીસાલે
કે·—"ફાજેલે·હીનદી"—ડ·ધણીનું·નાંમ·શાહ·અબદુ
લ·હક·દીલલી·વાલા·કરીને છે·તોપણ·તે·સાહેબને·આ
જ·દન·તલગ·ઘણાં·લોકો·નાંમથી·ઓળખતા·નથી*
તરજુમો·કરનાર*

થા•રાસત•પેગંમબર• કરી•ગણેછે•—
અને•જંદની• કેતાબ•કે•જે•તે•સાહેબ•
લાવેઓ•હતો•તેહને•પારશી•લોકો•આ
સમાંની•કેતાબ•કેહેછે* બીજી•તવારી
ખ•વાલાઓ•હજરત• જરતોશતને•ઇ
બરાહીમ•* કરી•કહેછે* બીજું• "જર
દશત•" ઈ•ફારશી•જુબાંનનો•જોડ•શ
બદછે•તેહેનો•માંઈનો•ઈજે•—"જર"
ઈટલે•શૂંનું• અને• "દશત"—ઈટલે•
બદ•તથા•હલકું•—ઈ•સાહેબે•પાક•બી
લ•કુલ•પઇસા• ટકાની•તથા•આઈ•ફાં
ની•દુનીઆંની• કોઇબી•ચીજ• ઉપર•
પોતાનુ•દીલ•નહી• લગાડતો•હતો•આ

---

* ઈ•ધણીને•અંગરેજી•જુબાનમે•Abraham
ઈબરાહમ•કરી•કેહછે*

તરજુમો•કરનાર*

બાનમાં·લખેઓછે·તેહનો·ગુજરાતીમો·ત
રજુમો·હમારા·દેશીઓને·વાંચવાને·ઉપ
ઓગી·જાંણીને·નીચે·ટાંકી·લીધો છે*

“હજરત·શાત·જરતોશાત·—કે·જે·સા
હેબે·પાકજે·જર·દશાત·—જર·દેહશાત·
તથા·જરગુશાત·પણ· કેહછે· તે·મનોચે
હર· પાદશાહ· કે·જે· ફરેદુનની·ઓલાદ
નો·હતો·તેહની· નસલથી· પેદા· થાઈ
ઓ·અને·ઈક·નાંમીચા·વખાણાંઈલા·કાબે
લ· તથા·ફાજેલ·હકીમ·નાંમે·ફીસાગોર
સ* નો·સાગેરદ·હતો*બીજું·—ઈ·સાહેબે·
અશોઈ·ગુશાતાસપ· પાદશાહના·જમાના
માં·પેગાંમબરીનો·દાવો·કીધો·અને·પાર
શી·લોકો·ઈ·સાહેબને·પોતાનો·બરહક·ત

---

* ઈ·ધણીને·અંગરેજી·જુબાંનમો Pythagorus પીથાગોરશ·કરી·કેહેછે*

તરજુમો·કરનાર*

૨છે•અને•તેપોની• દીનમો•શરાબ•જેટ
લોકે•માંણશને•બેહોશ•નહીં•કરે•અને
તંનદરોશતી•બખશે•ફેટલોજ•પીવાનો•
રવા•રાખેલોછે*

૨ "ગીઆસુલ•લોગાત"—નાંમની•
ફારશી•કેતાબ•કે•જે•મોલવી•ગીઆસુદી
ન•બીન•મોલવી•જલાલુદીન•શ્રી•રાંમપુ
રના•રેહેવાશીફે•સને• ૧૨૪૨) હીજરી
તથા•અંગરેજી•સને• ૧૮૨૬—૨૭ મધે•
બનાવી•અને•શ્રી•લખનોર•મધે•હસની•નાં
મનાં•સીલાના•છાપાખાનાંમાં•મીર•હસ
ન•રજવીફે•સને• ૧૨૬૫) હીજરી•તથા
અંગરેજી• સને• ૧૮૪૮—૪૯ મધે• છ
પાવી•તે•કેતાબને• ૨૩૩) મે•પાંને•હજ
રત•શાત• જરતોશત • અસફંનતમાંન•
અનોશેહરવાંનનો•ફેહવાલ• ફારશી•જુ

ગુજા• અલીઈ •—કરરમ•અલલાહો•વજહુ•—ઈટલેજે•" પરવરદેગાર• તેવોની• જાત•ઉપર•બખશીશ•તથા•રેહેમતનો• કરનાર•હોજો•"—ઈમ•ફરમાવેઉંછે•કે• મજુસી• * લોકો• અસલથીજ•આશમાં ની•કેતાબ•રાખતા• આવેઆછે• અને• તેવો•ઈક•પેગાંમબરની•દીનનાં•તાબેદા

---

* મજુસી—ઈટલેજે•હજરત•જરતોશતની•દીનની•પેરવી•કરનાંરા•લોકો•કે•જેવો•ઓરશેદ•તથા•મોહાર•ઈજદ•તથા•આતશને•પોતાનો• કેબલો•જાંણેચ• તેવોને•કેહેછે*મજુસ•ઈ•શબદ•અરબીછે•અને• અસલ•ફારશીમાં•ઈ•બોલને• " મંજ•ગુશ"—કે•જે• જોડ• શબદછે• તેહેનો• માંઈનો•નાંધલા•કાંન•વાલો•કરી•થાઈછે•અને•ઈ•વીશે• આગલા•દાંનાંવો•ઈમ•લખો•ગઈઆછે•કે• મજુસીની•દીનને•જાહેર•કરનાર•ઈઆને• હજરતે•જરતોશતનાં•કાંન•નાંધલા•હતા•તે•ઊપરથી•ઈ• દીનની• તાબેદારી•કરનારા•લોકોને•મજુસી•કરી•કેહેછે*

તરજુમો•કરનાંર*

શાનખાંન• શ્રી•રાંમપોર• વાલાઈ• સને•
૧૨૬૧ હીજરી• તથા• અંગારેજી• સને•
૧૮૪૫ માં• તેહેનો• તરજુમો • ઉરદુ•
જુબાંનમાં•કીયો• અને•તે• તરજુમાંને•
શ્રી•મુમબઇ• મધે•મહમદી• નાંમનાં•છા
પાખાંનાંમાં•મહંમદ•હોરોન•બીન•મહંમ
દ•સલીમ•અને•અબદુલ• મલેક•બીન•
મોલવી•મહંમદ•સાદેક• ઉપર•કહેલા•મ
રહુંમ•શાહેબનાં• ખરચથી•છાપી•—તે•
કેતાબને• ૧૮૯ મે•પાંને•હજરતે•શાત•
જરતોશાત• ઉપર•આશામાંની• કેતાબ•
ઉતરીચ•તે•વીશેનો•દાખલો•આવેલોછે•
તેહેનો•ગુજરાતી•તરજુમો•નીચે•હમારા
વાંચનાંરા•સાહેબોને• વાસતે•ઉતારી•
લીધોછે•—

હજરત•અમીર•ઉલ•મોમીનીન•સુર

જરી•તથા• અંગરેજી•સને• ૧૫૦૪—૫
નાં•વરસમાં•બનાંવીછે•તે•મધ્યેથી•તથા•
રોજતુસફા•તથા•મઆરેજ•ઉલ•નબુવા
માંથી•ઇનતેખાબ•કરીને•જે•જે•બીનાં
ઘટતી• હતી• તેહનાં• ગુજરાતી• તરજુ
માં•નીચે•ટાંકેઆછે•તેથી• વાંચી•વાકેફ•
થાઉં *)

૧ તફસીરે•ફતહુલ•અઝીઝ•—કે•જે•કે
તાબ•મઉલાનાં•શાહ•અબદુલ•અઝીઝ
શ્રી• દીલી•વાલાઈ•શ્રી•દીલી•મધ્યે•સને•
૧૨૨૬ હીજરી• તથા• અંગરેજી• સને•
૧૮૧૧)૧૨ માં•બનાવી•અને•તે•કેતાબ
અશલ•ફારશી•જુબાંનમાં•શ્રી•કલકતા•
મધ્યે•છપાઇછે•તે•ઉપરથી•મરહુમ•જનાંબે
નાંખોદા•મહંમદ• અલી•શાહેબ•રોઘેની
ફરમાઈશથી•શ્રી•મુમબઇ•મધ્યે•મોલવી•હ

(હંમારા•સરવે•ખાસોઆંમ•વાંચનાંરા સાહેબોની•નજદીક•છુપું• નહીં•રેહે•કે• જે જે•પારસીઓની•હજરત•મહંમદે•ત‍ારીફ•કીધીચ•તેહેવા•શાખસોનાં•દાખલા સલમાંને•ફારસની•બાબદમોં•તથા•પાદ શાહ•નોશેરવાંને•આદેલની• શાંનમાં•હ જરત•મહંમદે•જે•વખાંણ•કરીચ•તે•ત થા•બીજા• દાંનાવ•મુસલમાંનોએ• કીધી ચ•તેહનાં•જુજ• દાખલાઓ• હદીસની• કેતાબમાં•તથા•બીજી•નાંમીચી•કેતાબો જેહવી•કે• તફસીરે• ફતાહુલ• અજીજ•ત થા• ગેઆસુલ• લોગાત• તથા•મશારેક ઉલ•અનવાર• તથા•શારેહ• મીશકાતે• શારીફ•તથા•અખલાક• ઉલ•મોંહસની• કે•જે•કેતાબ•શ્રી•ખુરાસાંનનાં•મુલકમાં મુલાં•હોસેન•કાશાફીએ•સને• ૯૧૦) હે

બાહરે·અશાહાબોનાં·નાંમ· ૧ તલહે·—
૨ જબીર—૩ અબદુલ·રેહેમાંન·—૪ શા
આદ—૫ સલમાંન·—૬ અબુજર·—૭
ગુફાર—૮ અમાર·—૯ અતબે— ૧૦ ઈ
આ·શારેહે—૧૧ બલાલ·—૧૨ મકદાદ—
ફ·વગેરે·તમાંમ·મુશલમાંનોની·જંમાત
ની·હજુરમાં·લખેઉંછે* *

---

* ફ·ઊપર·લખેલાં·ફહેદ·નાંમાંનાં·દાખલા
વીશે·દશાતુરજી·અશાપંનદીઆરજી·કાંમદીનજી·ફ·મ
લખેઉંછેજે·ફારશી·તરણ·કેતાબો·મધેછે· તેહેનાં·
નાંમની·વીગત—હબીબુલ·સીઅર·—મનાકેબ· મુર
તજવી·—તથા·જલા·ઊલ·અઈઊન*

તરજુમો·કરનાર*

ફોટા·ખુનોરગા·કરી· ગણેઓ·અને·
તેહેને·શવાબ·ઘણો·લાગે·—અગર·કો
ઇ·ઇ·લોકોને·આજાર·દીઇ·તેણે·ગોઇ
આ·મહને·આજાર·દીધો·અને·તેહેનો·ફું
કેઆંમતના·દાહાડા·શ્રૂધી·મુદઇ·છેઉં—
અને·તે·શખશ·કેઆંમત·શ્રૂધી· દોજ
ખ·ભોગાવશે—અને·માહારો·કોલ·તથા·
માહારો·હોકંમ·મુશલમાંનો·ઉપરછે·અ
ને·તમાંમ·મુશલમાંન·ઉપર· માહારી·શ
લાંમ·હોજો*—હજરત·અલી· કેહેછેજે·
ઇ·ફરમાંન·પેગાંમબર·મહંમદનાં·હો
કંમથી·લખેઉંછે—આફરીન·હોજો·તેહેની
ઉપર—શાને· હીજરી· ૯)માહે· રજબ
મો· લખેઉંછે—તરંગડ· ઇઆરોની· હ
જુર·તે·મંધે·પેહેલો·અબુબકર·તથા·ઉ
મર· તથા· ઉશમાંન· અને·ઇ· વગેરે·

લમાંનો•જે•નશીહત• થાઈલાછે• તે•શા
લમાંન•ફારસીથી•થાઈઆછે*હવે•અમી
ર•ઉલ• મોમીનીન• કેહેછેજે• માહારી•
આઈ•નશીહતને• જુઠી•કરી• નહી•ગા
ણે—અને•વલી•હોકમ•કરૂંચ•જે•શાલમાં
નની•કોમનાં•તમાંમ•પારશીછે•તેવો•ઉ
પર•મુશલમાંનો•ઘણી•નેકીથી•નેગાહ•
રાખે•અને•ઈ•લોકો•પોતાની• દીન•ઉ
પર•કાઈમ•રેહે•તેહેને• મુશલમાંનો•જુ
લમથી•મુશલમાંન•નહી•કરે•અને •જે•
કોઇ•માહારી•આઈ•નશીહતને•કબુલ•
નહી•કરશે•તેહેને•તેહેકીક• ખોદાનો•
બંનદો•નહી•કેહેવો•અને•તે• ઉપર•લે
આંનત•રશાતાખેજ•લગી•પડશે• અને•
જે•કોઇ•ઈ•લોકોને•મોહોટા•ગુનેગારગ
કરી•ગાણશે•તેણે•ગોઈઆ• મહને•મો

મરદો•તથા•ઓરતો•જેકોઈ•પકડે•તે•
ઉપર•લખેલા• પારશીઓનાં• માલ•મી
લકત•ઉપર• નીગેહબાંની• કરે—અને•
ફ•લોકોને•આજાર• દેવા•ઉપર•કંમર•
નહી•બાંધે—અને•ફ•લોકો•પાશેથી•જ
જીઓ•નહી• લીફ— અને• ફ•લોકો• કં
મરે•કુશાતો• બાંધેછે• તેહેને• કાંઈ• મુ
જાહેમત• ઘાફ• નહી•અને•ફ•લોકો•પા
શેથી• મેહેશૂલ• ઈઆલે• દાંણ •નહી•
લીફ• કાંઈ• શૂહો• કે• કેઆંમતનાં•દા
હાડા•શૂધી•ફ• લોકોને• માંઝી• કીધી
છે•અને•ફ•લોકોનાં•આતશ•ખાનાંછે•
તે•ઉપર•તથા•બાગ•તથા•માલ•મીરાશ
ઉપર•નીગેહબાંની• કરે—અને•ફ•લોકો
મોહોટા•ઉંનચા•પોશાગ•પેહેરે•તથા•શ
વારી•કરે•તથા•નવા•મેહેલ•બાંધે•તથા

ફેરાંન•થાશે•અને•જે•તમાંમ•નજરાછે•
તે•મોહોતની•લેહેજત•ચાખશે—અને•જે
કોઇ•ખોદાઈતાલા•ઉપર•ઇમાંન•દરૂશ
ત•રાખશે•તે• ઉપર•મુશાલમાંન•થઇને•
જોરાવરીથી•તેહેની•દીન•નહી•મુકાવે—
અને•દીનનાં•દરમેઆંનમાં•રુપેપછે•ફ•
કેતાબ• શાલમાંન• ફારસી•ઇઆને•દશ
તુર•દીનીઆરનાં•ખેશ•કબીલા•ઉપર•
ખોદાનાં•રશૂલનો•કોલછે•તે•તેહેકીક•
માહારો•હોકંમછે•જે• પારશીઓનાં•ઘે
ર•ઉપર•તથા•માલ•ઉપર•તથા•ફ•લો
કોની•જમીન•તથા• પાંણીનાં•ચશમાં•
તથા•જનાંવરોનું•ચરાંન•તથા•પાહાડો•
ફવીગરે•જે•કંઇ•પારશીઓનું•હોઈ•તે
ઉપર•કોઇ•મુજાહેમ•થાઈ•નહી—ફ•લો
કોની•ઉપર•ફ•કેતાબ• મુશાલમાંનનાં•

માંન•થાઈ•અથવા•પોતાની•દીન•ઉપ
ર•કાઈમ•રેહે•તેહેની•ઉપર•ખોદાતા
લાની•આફરીન•હોજો*અને•રસુલ•
કેહેછેજે•જે•શીફત•હું•તાહારી•આગા
લ•કરૂંચ•તે•બાબેતો•મહને•ખોદાતાલા
નો•હોકમછે•તે•કીઓ•ખોદાઈ•કે•જે•
ફકછે•હઆાને•તેહેની•રાંજીનો•કોઈ•
બીજો•નથી•તેણે•મહને•કહીઊંછે•તેહે
નાં•તેહકીક•કોલથી•હું•કહુંછેઉં—અને•
તમાંમ•ખલક•જે•ખોદાઈતાલાનીછે•તે•
ખોદાઈતાલાનાં•હોકમથી•હું•કેહુંછેઉં•
જે•તેણે•શારપેને•પેદા•કીધા•અને•હવે
પછે•પેદા•કરશે•હવે•જે•ખોદાઈછે•તે•
શારપેને•પાછાં•જીવતાં•કરશે•અને•તેહે
ની•નજદીક•તેહકીક•જ•પુંછે•અને•જેકોઈ
તેહેનાં•હોકમથી•દુર•રેહેશે•તે•ઘણો•

આઈ•ફ્હેદ•નાંમું•મેહ્દી•ફરોખ•શા
ખશાંનનો• બેટા• અને•શાલમાંજે•ફાર
સી•ઇઆાલે•દશાગુર• દીનીઆરનાં•ત્ના
ઇને•અબી•તાલેબનાં•બેટા•અમીરઉલ
મોમની•અલીફ•લખી•આપેઉં—તેહ્ની
ઉપર•દોઆ•હોજો—તે•અલી•પોતાનાં
દશાત•ખતથી• લાલ• ચાંમડાં• ઉપર•લ
ખી•ગીઓાછે•કે•ફ•ફ્હેદ•નાંમું•મેહ્દી
ફરોખ• શાખશાંનનાં•બેટાને• ઇઆાલે•
દશાગુર•દીનીઆરનાં•ત્નાઇને•ખોદાનાં•
રશ્રૂલે•બખશીશ•કીધું•—તેહ્ની•ઉપર
ખોદાની•રેહ્મત• હોજો—અને•તેહ્નાં•
ઘેરનાં•લોકોને• તથા•તેહ્નાં• ફરજંનદાં
ન•ફરજંનદો•પેદા•થાઈ•તેવો•ઉપર•ખો
દાની•રેહ્મત•હોજો—અને•ફ•લોકોમાં
થી•જે•કોઇની• ખુશી•હોઈ• તે•મુશલ

ઓરત•સરવે•કોઇને•ઘટારતછે•કે•ઇ•
પારસીઓની•દીન•મધે•જાસતી•તથા•
ચાસો•રવા•નહીં• રાખે•સાસારૂં કે•પરવ
રદેગારે•કુરાંનમો•ઇ•રવેશે•ફરમાવેલુંછે
કે.—લા•ઇકરાહા•ફ્રીદ•દીને—ઇટલેકે “દી
નનાં•કાંમ•મધે•જોર•તથા•જુલમ•રવા
રાખવો•નહીં*”

બીજું•—મુસલમાંનો•મધેથી•હરઇક•
શખસને•લાજેમછે•કે• આઇ•માણારી•
સઘલી•વસીઅતને• અંમલમો•લાવે•અ
ને•પારસીઓની• કોમની• તથા• તેઓ
ની•ઓલાદની•બુજોરગી•વધારે•અને•
તેવોને•માંન•આપતા•રેહે*અગારચે•ઇ
પારસીઓ•મધેથી•જેકોઇ•પોતાની•દી
ન•ઉપર•રહેઓ•હોઇ•ઇઆ•મુસલમાં

બીજું.—સરવે•મુસલમાંનોને•તથા•પરહેજગારોને•તે•મધે•સું•મરદ•કે•સું ઓરત•સરવે•કોઇને•લાજેમછે•કે•આ ઈ•સધલી•સરતો•જે•મેં•કીધીચ•તેમધે ની•ઈફુ•શારત•તથા•આઈ•સઘલા•હુકો કે•જે•મેં•જાહેર•કીયાચ•તેમધેથી•ઈફુ• હુકલે•છોડે• નહીં• (ઇઆને• આઈ•સ રવે•બીનાં• જે•પારસી• લોકોની•બરદા સત•રાખવા• તથા•તેવોની• ઉપર•જુલં મ•કસી•પાંતીનો•નહીં•કરવા•મેં•(ઈટ લેજે•હજરત•અલીઈ•)ફરમાવેઉંચ•તેજ મુજબ•સરવે•મુસલમાંન•તથા• પરહેજ ગારોઈ•ચાલવું•અને• તેમધે• કશૂં•ફેર ફાર•કરવું•નહીં*)

બીજું.—સરવે•મુસલમાંનોને• તથા• પરહેજગારોને• તેમધે•સું• મરદ•કે•સું

બીજું.—ફું. (ફિટલેને.હજરત.અલી)
તમો.સરવે.કોમને.તાકીદ.કરૂંચને.ત
મારે.તાકિબે.રેહે—અને.તમારી.નસી
હતોને.તથા.હોકંમોને.સાંભલે.તથા.
માંન.આપે.તથા.તમોને.પોતાના.દોસ
ત.સહમજે.તથા.તંમારી.સાથે.સલાહ.
સંપજથી.રેહે.અને.હરકિ.કાંમમો.ત
મારી.પેરવી.કરે.અને.તમારા.હોકમ.
મુજબ.ચાલે*

બીજું.—સરવે.મુસલમાંનોને.તથા.પ
રહેજગારોને.તેમધે.સું.મરદ.કે.સું.
ઓરત.સરવે.કોઈને.ઘટેચકે.પારસી.બે
હરાંમસાદ.બીન.ખેરાંદરૂસની.સરવે.
વાતે.બરદાસત.કરે.અને.ફિ.લોકોની.
કોમનો.જેકંઈ.દીન.આઈનનો.રસમ.
હોઈ.તેમધે.કસી.હરકત.નહીં.કરે*

મુસલમાંન•થાઇ•ગઈઓ• હોઈતો•તો•
ઉપર•તમારો•હોકમ• નહીં•ચાલે—કાંઈ
જે•મેં• પરવરદેગારના• પેગામબરથી•
(કે•જેહેની•ઉપર• ખોદાઈતાલાની•તર
ફથી•દરૂદ•તથા• સલાંમ•હોજો•) સાંભ
લેઉંછેજે—ફેહેલો•મીસતફીને•લાઈતવા•ર
સુન—ઈટલેજે—"બેઈ•જુદા•ધરમ•વાલા
ઈક•બીજાના•વારેસ•થાઇ•નહીં•સકતા*"

બીજું.—જેવારે•તમારી• કોમનાં•પાર
સીઓને•ઓલાદ• પેદા•થાઈ•અને•તે•
ઓલાદ•પોતાંના• વડવાઓની•દીન•ઉ
પર•કાએમ• રેહેતો•તેવો• ઉપર•તમા
રો•તથા•તમારી•ઓલાદનો•હોકંમ•જા
રી•રેહેસે—અને•રાજ• પાટનું• કાંમ•ત
થા•લવાજમો•લેવાનો•ઈ•સરવે•તમારી
મસલેહતથી•થાસે*

બીજું•—આગલા•વખત• પરમાંણે•
તમારો•હોકમ•જે•કોઇ•કે• પારસી•હો
ય•તે•ઉપર•જારી•રેહે— અને•દર•સા
લના•માંમુલ•મુજબ• દર•યક• શખસ•
પાસેથી• હર• વરસ• યક• દીરહમ * ત
મો•લેતા•રેહેજો• કાંયજે• તમારા•હાથ
થી•રાજ•પાટ•ગયઉં છે• અને•તેથી•હ
વે•હું•ચાહુંચ•કે•તમારી•હાવી•મોહોટી•
સલતનતના•મરતબાની•બુજોરગીને•
વાસતે•તમારો• (યટલેજે•બેહેરાંમશાહ
બીન• ખેરાંદરૂસનો•) હોકમ• તમારા•
પારસીઓ•ઉપર•કાએમ•રેહે*
બીજું—તમારી•કોમ•મધેથી•જેકોઇ

---

* દીરહમ•—યટલેજે•યક•પાવલીનાં•જેહવો
રૂપાંનો•સીકો•તથા•વજંનમો•૩ાા માસાનો•થાયછે*
તરજુમો•કરનાર*

કોનો•બચાવ•કરતા•રેહે•અને•તમો•લો
કો•ઉપર•ફેહસાંન•તથા•મેહેરબાંની•ક
રતા•રેહે•અને•કધી•જુલંમ•કરે•નહી*

બીજું•—તમો• (ફીટલેજે• પારસી•)
લોકો•ઉપરથી•તથા•તમારી• ઓલાદ•
ઉપરથી•મેં•ખંડણી•માંફ• કીધીચ•અ
ને•ગારફ•તથા•ગોસપંદોની• સરવે•જગા
ત•તથા•માંમુલો•પંણ•માંફ•કરેઆછે*

બીજું•—મેં•તમોને•તમારા• સરવે•
માલ•તથા•જમીન•ઉપર•અખતેઆર•
આપેઓછે•કે•તે• ઉપર•તમો• આતશ
કદાહો•તથા•ફમારતો•બાંધો•કે•તેંમ•
કીધાથી•ધરમની• બાંધેલી• જગાઓ•
તથા•તંમોફ•પુંનને•વાસતે•આપેલી•સ
રવે•મીલકતો•તથા•ચીજો•તમારા•કબ
જામો•રેહે*

તહમો.તેહકીક.જાંણજોજે.હું.તમોને
પરવરદેગારના.તથા.હજરત.મહંમદના
—સલ.અલલા.અલેહે.સલમ— ઈટલેજે
“દરૂદ.તથા.સલાંમ.હોજો.પરવરદેગાર
ની.તરફથી.ઈપો.ઉપર.”—પેમાંનથી.જાહે
ર.કરૂંચ.જે.મેં.તમોને.તમારા.જાંન.માલ
ઓરત.ફરજંદથી.અમન.બખશેઉંછે—
અને.મેં.ખોદાતાલાના.તથા.તેહના.પે
ગાંમબરનાં.સરવે.ફરમાંબરદારોને.ત
થા.ઇમાંનદારોને.તથા.મુસલમાંનોને.
તથા.આઈ.અને.બીજાં.લગાતાં.શેહેરો
ના.સરવે.અંમલદારોને.તથા.તેહસીલ
દારોને.તથા.દીનને.વાસતે.લડાઇ.કર
નારાઓને.હોકમ.કરેઓછેજે.તમો.લો
કોના.માલ.તથા.જાંનની.નેઘેહબાંની.
કરે—અને.હરફ.બાબદમો. તમો.લો

ખાંધની•વચમો—મોહોરે•નબુવત—કેટલે જે• "પેગાંમબરીની•મોંહોર•હતી•તેહનો નકશો છે*

આકે•કેહદ•નાંમું•હજરત• અમીર• ઉલ•મોમીનીન•અલી•કેબલે•અબે•તા લેબે•પારસી•બેહરાંમશાદ•બીન•ખેરાં દરૂશાને•લખી•આપેઉંચ•કાંકેજે• કે•સા હેબ•પારસીઓની•દીનનો• બુજોરગા• મુબેદ* છે•અને• હેના• વડાવાઓનો• સીલસલો•હજરત•આદરબાદ•બીન•મા રેસફંનદ•તલક•પોંહોંચેલો છે*

---

* મુબેદ•—કેટલેજે•દાંનાવ•તથા•પહેડેલો—કે•જગોકે•આપડે•અંધેઆરૂઓાને• મુબેદ•કહીકેચ• તે•માંકેનો•નહી•શાહમજવો*

તરજુમો•કરનાર*

અબુબક્રર—ઉમર—ઉસમાંન— તલેહ—
જબીર—અબદુલ•રેહમાંન—બીન•ઓાફ
સલમાંન—અબુજર—ઉમાર—સહીબ—
બલાલ—મીકદાદ• ફબનુલ• અસવદ—
તથા•બીજા•અસહાબો• * તથા•લોકો
ની• હજુરમો• લખેઉછે• પરવરદેગાર
તેપોથી•રાજી•રેહેનો•તથા•તેહેની•રજા
મંદી•સઘલા•અસહાબો•ઉપર•હોનો•
તારીખ•સને•હીજરી•૯)માહે• રજબ•
(તથા•અંગારેજી•શને• ૬૩૦)

મહંમદ•કુરેસીની•—અલેહ• સલાતો
વ •સલાંમ—ફટલેને—" પરવરદેગારની•
તરફથી•ફપો•ઉપર•દરૂદ•તથા•સલાંમ•
હોનો•"—મુબારક• પીઠ• ઉપર• બેકુ•

---

* અસહાબો—ઇઆને•હજુરીમો•બેસનારા•
તરજુમો•કરનાર•

અને•પરવરદેગાર• તેહેવા• શાખસોને•
તેવોની• નેકીનો•બદલો• આપસે—અને
આગાર • કોઈ• કેવોને• ઈજા• તથા•
દુખ•પોંહોંચાડઉં•તો•ગોઈઆ•મહને•
દુખ•પોંહોંચાડઉં—તો•હું•કેઆંમતને•
દંને•તેહવા•શાખસોનો•મુદઈ•થાવસ—અ
ને•તેહવા•શાખસોની•સજા• દોજખની•
આગથી• થાસે* (ઈઆને•તેવો•દોજ
ખમો• ગીરફતાર• થાસે•) માહરી• ત
રફથી•તહમોને•સલાંમ•હોજો•અને•ત
હમારા•પરવરદેગારથી• તંમારી•ઉપર•
દરૂદ•હોજો*

આઈ•ફરમાંનને• અલી• કબને•અ
બી•તાલેબે•પરવરદેગારનાં•પેગાંમબર
(કે•જેહની•ઉપર• પરવરદેગારની•તર
ફથી•દરૂદ•હોજો•) તેહનાં•હોકંમથી•

તે•ઉપર•અંમલ•કરસેતો• પરવરદેગાર
તેહવા•શાખસોથી•રાજી•તથા•ખુશાનુદ•
રેહેસે—અને•જેકોઇ•ફ•કરમાંનના•હો
કમથી•ઉલટો•ચાલસે•અને•તે• ઉપર•
અંમલ•નહીં•કરસેતો•તેહવા•શાખસોથી
પરવરદેગાર•તથા•તેહનો• પેગાંમબર•
રાજી•નહીં•રેહેસે• ને• તેહપા • શાખસો
ફ•ગોફઆ•પરવરદેગારની•તથા• તેહ
ના•પેગાંમબરની•નાં•ફરમાંની•કીધી•હે
વું•થાસે•તેહવા•શાખસો•ઉપર•રોજે•કે
આંમત•સુધી•પરવરદેગારની• લેઆંન
ત•હોજો•

અને•છેહેલું•—જે•ધણીઓ•ફ•માહા
રા•ફરમાંન•મુજબ•ચાલનારાઓ•સાથે
નેકી•કરસેતો•ગોફઆ• માહારી• (ઇ
આને•હજરત•મહંમદ•) સાથે• કીધી•

અને•ખોદાઈતાલાના•પેગાંમબર•હજર
ત•મહંમદને•તથા•બીજા•સરવે•મુસલ
માંનોને•નસીહતનો•કરનાર છે*

બીજું.—સલમાંન•ગોઈ આ•હમારો•પો
તાંનો છે•તેથી•કોઇ•આઈ•માહારી•વ
સીઈતથી•ઉલટું•નહીં•કરે•બલકે•સલ
માંને•ફારસ•તથા•તેહેની•ઓલાદ•તથા
ઓલાદની•ઓલાદ•તથા•સગા•વાહાલા
ઓ•સાથે•ખુબી•તથા•નેકી•કરે—અ
ગારયે•હેની•ઓલાદમોથી•મુસલમાંન•
થાઈ•તોબી•અને•અગારયે•પોતાના•બાપ
દાદાનાં•ધરમ•ઉપર•કાઈમ•હોઈ•તોબી
કરે*

બીજું.—જેકોઇ•આઈ•માહારા•ફર
માંન•મુજબ•માહારો•હોકમ•બજા•લાવ
સે•અને•જે•હોકંમો•મેં•ફરમાવેઆછે•

પર•નેધાહ•રાખવી• કાંઇને•સલમાંને•
ફારસીના•હકો•ઉપર•નેગાહ•રાખવી•
સરવે• મુસલમાંનો•ઉપર• ફરજ•તથા•
વાજેબછે*પરવરદેગાર•ઇ•લોકો•ઉપર
રેહમત•કરે*

બીજું•—હદીસમો•આપેલુંછે• કે—અ
નલ•જનત•છલા•સલમાંન•અશાવકો• મી
ન• સલમાંન• છલલ• જનતે— ઇટલેકે—
“ સલમાંને• ફારસ•જેટલો•કે•બેહશત
ની• ખાહેશ• રાખેછે• તેથી•વધારે•ખા
હેશ• બેહશત• સલમાંને• ફારસની•રા
ખેછે” *અને• ઇ• સલમાંને•ફારસ•અ
માંનતદાર•તથા• માહારો * દોસતછે*

* માહારો—અતરે•હજરત•અલીને•સહમજવો। કાંઇજે•ઇ•ફરમાંન• તે•સાહેબે• હજરત•મહમદના• હોકમથી•લખી•આપેલોંછે*

તરજુમો•કરનાર*

બાંધે• અને• મોહોટી• મોહોટી• ઈમાર
તો•બાંધે*

બીજું•—ઈ•લોકો•પોતાંની• દીનની•
રસમ•મુજબ•અગાર• સારો•સુતરો•ત
થા•પાક• લેબાશ•પેહેરે•તથા• ઈવો•પો
તાનાં•રોવાંનને•અવલ• મંનજલ•પોહો
ચાડવાની•દીનના• ધારા• પરમાંણે•કી
રીઆ•કરેતો•ઙરગેજ• તેવોને•અટકાવ
વા•નહીં•—અને• અગાર•તેવો•મોહોટી
ઇમારતો•તથા•તખેલાવો•બાંધે•અથવા
ઘોડા•ઉપર•સવાર•થાઈતો•તેવોને•મ
નાં•કરવા•નહીં—અને• આપડા• ધરમ
થી•જે•લોકો• ઉલટા•ચાલેચ• તેવો•મધે
થી•ઈ•લોકો• [ઇઆને•પારસીઓ] ને
સારા•તથા•ભલાં•માંણસો•સઙમજવા•
તથા•ઈવોની•આબરૂ•તથા•હોરમત•ઉ

સાથે·નેકી·કરે·અને·તેવો·ઉપરથી·જુ
લમ·દુર·કરે—અને·તેવો·ઉપર·કશૂં·
દુખ·તથા·ઇજા·નહીં· પોંહોંચાડે· કાંએ
ને·મેં· [એટલે·હજરત· મહંમદ·] એ
વો·ઉપરથી·ખંડણી· તથા·કુશાતીની·
જગાત·તથા·એવોને·વેઠ· પકડી·લેઇ·
જાવાનું·રોજે·રસતાખેજ·સુધી·માંફ·
કરેઉંછે—અને·એ·વતરોગો·બીજા·કેટલા
એક·માંમુલો· તથા· લવાજંમોથી·મેં·એ
વોને·છુટકારો· આપેઓછે·કે·એવો·કો
ઇની·વગાર·અડચંણ· આતશ·કદાહો *
બનાંવે· અને·એબાદત·કરવાની·જગો·

---

* એટલેજે·આતશ·રોશન·રાખવાનાં·મકાંનો
જેહવાંકે·આતશ·બેહરાંમ·તથા·આદરીઆંન·તથા·
આતશ·દાદગાહના·મકાંનો·બનાવે*

તરજુમો·કરનાર*

તે•લખેઆમાં•આવેઉંછે•કે•તેવોને•મેં•
કારવે•પાંતીથી•અમનમાં•રાખેઆછે•ત
થા•આજાદ• * કરેઆછે—અને•તેવોન્ને
જમીન•ઇઆ•ટાપુ• ઇઆ• મુલકમો•રે
હેતા• હોઈ• તેવો• ઉપર• હરગેજ•જુલ
મ•કરવો•નહીં—અને• તેવોના•માલ•ઉ
પર•હાથ•નાંખવો• નહીં•અને•તેવો•ઉ
પર•કસી•રીતે•સખતી•કરવી•નહીં*

બીજું•—આઈ• માહારૂં• ફરમાંન•ને
ધણી•આગલ• વાંચેઆમો•આવે•તે•ધ
ણીને• સજાવારછે•કે•ઈ• [ઇઆને•પા
રસી•] લોકોની•તથા•ઈ•લોકોના•માલ
તથા•જાંનની•બરદાસત•કરે•નેં•તેવો•

---

* આજાદ•ઈ•બોલને•અંગરેજી•ભાશામે• "ફ
રી" કરીને•કેહેછે*

તરજુમો•કરનાર*

દમીનું•દીલ•તે•પથરનાં•જેહવું•કાંઇ•સ
ખત•નથી*જે•ધણી•કે•કોરાંનને•જાણ
તાં•સાંભલે•ને•તેહેનાં•પેદા• કરનાર•ઉ
પર•ઇમાંન•નહીં•લાવે•તો•તે• ગુમરાહ
માંનો•કે•ગુમરાહ છે*—અને•જે•ધણી
તે•સાહેબ•ઉપર•ઇમાંન• લાવે• અને•
તેહેની•મોકલેલી•દીનોને • ખરહક • જાં
ણે•અને• તેહેના•મોકલેલા•પેગાંમબરો
ને•રાસત•તથા•સાચા• સહમજેતો•તેહે
વા• શાખસોનો•દરજો•બુલંદ•થાસે•અ
ને•આખેરતનાં• આજાબથી•છુટસે*

બીજું•—હવે•આંક• માહારૂં• કરમાં
ન•સલમાંને•કારસના— રજી•ઊલા•અને
હુ—કે. " રાજી•હોજો•પરવરદેગાર•તે
વો•ઉપર"—જાઇ•મેહદી•કરૂગા•બીન•સ
ખસાંનને•તથા•તેહની•ઓલાદને•વાસ

બ•ફુવલ•ગફુરૂ•રહીમ—ફિટલેને—"પરવ
રદેગારે•કિ•સઘલી•બખશોસો•ઇમાંનદા
રોને•વાસતે•કરેલીછે—અને•ખરૂંછેકે•તે•
સાહેબ•સરવે•વાતે•દાંનાવ•તથા•બખશો
સનો•કરનાંર•તથા•કુલ•મુખતેઆરછે—તે
સારૂં•તે•ખાલેક•ઉપર•જે•લોકો•ઇમાંન
નહીં•લાવસે• તેવો•દોજખના•નારે•અજા
બમો•ગીરફતાર•થાસે*

બીજું—લઓ•અનજલના•હાજલ•ફુર
આને•અલાજબલીન•લરફિતફુ•બારોઅન
મુતસદેઅન•ઓન•ખશી•અનીલલાહ—ફિટ
લેને—"આફિ•કોરાંનને•હમો•સખત•કાલા
પથરના•પાહાડ•ઉપર•અગાર•મુકીફિતો
તેપંણ• તેહનાં•પેદાનાં• કરનાંરના• ડર
થી•રડે—જે•મીસાલે•કે—અફિ•માણારા•
પેગાંમબર•તેં• જોઈઉં*"—પંણ•આ

હાકમ•હમો•ઉપર•જારીછે•તે•મીસાલે•
તેવો•ઉપર•પણ•જારી•થાસે—અને•તે
હવા•શખસોને•આઇ•કાંની•દુનીઆં•મધે
આરાંમ•તથા•ખુશી•ઉપજસે•અને•આ
ખેરતની•વખતે• મીનું•* બેહેશતની•ને
આંમતો•હાંસલ•થાસે•અને•તેવો•પેગા
મબરૅા•તથા•ફરેશતાવોની•સંગાથે•બુ
લંદ•મકાંન•ઉપર•વાસો•કરનાંર•થાસે•
અને•દોજખનાં•અજાબથી•ઘણાજ•વેગા
લા•રેહેસે* કાંઇને— હાજા•મા•વઆદલા
હો•અલ•મોમીનીન—વ•ઇનલલાહા•ઇ
આરહ મો•મઇએશાહો•વજુવલ•અલીમુલ•
હકીમ•શાહીદુલ•એકાબે• લેમન•અસાહો•

---

* મીનું•—સાતમાં•આસમાન•ઊપર• બેહેશ
તછે•તેહેને•કેહેછે—અને•તે•સરવે•બેશહેતો•કરતાં•
આલા•તથા•અફ્જલછે*

તરજુમો•કરનાર*

વરદેગારની•ખુનારગીની•નીસાંનીઓ
વીસે•પુછેઉં•તે•પેલાઈ•તે•પેગંમબરોઈ
જેહેવો•હોકમ•કીધો•હતો•તેહેવો•હોક
મ•હું•તમોને•કરૂંચ*

બીજું•—જે•ધણી•તે•સાહેબ•ઉપર
ઇમાંન•લાવેઓ• અને• કુરાંને• મજીદ•
કે•જે•મુબારક• કેતાબ• માહારા•પરવર
દેગારે• માહારી• ઉપર •વહી* તરીકે•
મોકલીછે•તેહેને• સાચી• માંની•, તે• ધ
ણીને• બંધે•જેહાંનમો•અમંન•તથા•આ
સૂદગીછે•તે•હેવી•કે•જેહેવી• હમો•લો
કો•ઉપરછે—અને•જે•મીસાલેકે•દીનનો

---

* વહી—કેટલેજે•પરવરદેગાર•જે•ગેબી•આ
વાજથી• અથવા•ફરેશતાવોની•મારફતે•પોતાના•ખા
સ•તથા•મકબુલ•બંદાઓ•ઉપર•પેગાંમ• મોકલેચ•
તેંને•કેહેછે*

તરજુમો•કરનાર*

બીજું.—હઆ.અહઓ.હ્ંન.નાસુત.
તકું.રબકુંમ.વજ.કુરૂ.હઓમા.જગતની
લ.અરદે—ફિટલેન્ટે—"અફિ.લોકો.તમો.
તંમારા.પરવરદેગારને.તાફિખે.રેહેજો—
અને.કેઆંમતના.દાહાડાને.તથા.ઘરતી
કાંપને.હઆદ.રાખતા.રેહેજો"—અને.
દોજખની.આગ.તથા.જમાંનાનું.ઉલટ
પાલટ.થાવું—તથા.રસતાખેજને.દંને.પ
શેમાંની.ખેંચવી—તથા.પરવરદેગારની
હજુરમો.હીશાબ.આપવા.ઉભું.રેહેવું.
પડસે*ફિ.સરવે. ચીજોને.પંણ.તંમો.
હઆદ.રાખતા.રેહેજો.કાંફિજે.ફિ.સર
વે.બનાંવો.બરહક.બનવાનાં છે*
બીજું.—જેવારે.આગલા.પેગાંમબરો
ને.તેવોની.પોતાની.ઉંમતના.લોકોફિ.
કેઆંમતના.દાહાડાને.વાસતે.તથા.પર

કરછે•પરવરદેગારના•" —કે•તે•લખી
ને•શારૂ•કરીછે—અને•તે•કેતાબને•તેક
બખતોને•વાંચવાને•વાસતે•બનાંવીછે•
કે•જે•ધણી•તેહેને•વાંચીને•પરવરદેગા
રની•જનાંબમો• શ્રૂકરાંનાં• કરે•તો•તે
થી•તે•ખાવંદ•રાજી•રેહે*

બીજું•—હું•(ઇટલેજે• હજરત•મહંમ
દ•) તે•બેનીઆજની•તારીક• કરૂંચ•પં
ણ•તે•તારીક•હેવી•બે•શ્રૂમાર•તથા•
બેહનતેહા• છે•કે•તે• થાહ• પંણ• સક
તી• નથી— અશાહ્દો•અન• લા• હલાહ્
હલલલાહ્•—ઇટલેજે—"હું•પોતે•ગોવાહી
આપુંચ•કે•પરવરદેગારની•જાત•શીવાઇ
પરસતેશજે•લાઇક•બીજો•કોહ•નથી"—
કાંઇજે•તે•હર•જગોઇ—હર•વખતે•તથા
હર• મકાંનમો•હાજર•તથા•મોજુદછે*

કાદેરની·સલતનતમો·કસું·ફેરફાર·તથા
નુકસાંન·થાનાર·નથી·અને·થાસે·પણ
નહીં*તે·સાહેબે·બેનીઆજની·ખુજોર
ગીલો·કસો·અંત·નથી—અને· તેહનાં·
કાંમ· કાજ·મધ્યે·કોઈ·સાંમેલ· તથા·શ
રીક·નથી*—સુબહાના·માલેકુસ·સમાવા
તે·વલ·અરદે·અલલજી·ઈઊકલલીખુલ·ઊ
મુર·ફમા·ઈઊરીદ·—કિટલેજે· "તે·કાદે
ર·પાકછે·અને·જમીન·તથા·આસમાંન
નો·માલેકછે·અને·જે·ચીજ·તે·સાહેબ
ચાહેચ·તે·કરેચ*" તે· પરવરદેગારની
તારીફ·કેહેવાઈ·સકાતી·નથી·તથા·તે
હેની·વખાંણ·અકલ·તથા· દાંનાંઈથી·
ઘણીજ·વેગલીછે—તે· બખશેશના·સા
હેબે·પોતાંની·કેતાબે·મુબારક·કોરાંન
ને—અલ·હમદો·લીલાહ—ઈઆને—"શો

સરવેને•પેદા•કરેચ•અને•વલી•ફનાં•પણ•કરેચ—અને•તેઓને•ફનાં•કરેઆ•બાદ•ફરીથી•પાછા•જીવતા•કરસે•* અને•કેઆંમતને•દાહાડે•તે•સરવેને•પોતાંની•હજુરમો•બોલાવસે*

બીજું•—તમોને•માલંમ•થાઈ જે— કુલો•અમરીન•ઇઅજુલો•વ•ઇઅફની•વ•કુલો•નફસીન•જાઈકતુલ•મોત— ઈટલે જે• " હર•ચીજ•આખર•તથા•ફનાં•થાનાર છે• અને•હર•શાખસ•મોંહોતનો•જાઈકો ચાખનારછે•" તે•સાહેબે•પાકના•હોકમને કોઇ•રદ•કરી•સકનાંર•નથી•અને•તેજ•

---

* આઈ જઓઈ•હેવો•અરથ•નઈ•કરવો•કે• હીનદુ•લોકોના•ઈતેકાદ મુજબ•અવતાર•આપી•પાછા•જનમ•આપશે*પણ•આઈ•જઓઈ•હેવી•મુરાદ રાખવી•કે•કઈઆંમતને•દાહડે•ઇનશાફને•વાશતે• ગુજરી•ગએલાં•માંણશોને•પાછા•ઊઠાડશે*

તરજુમો•કરનાર*

થા•વાજબીની•રીતે•જાંણજોજે•પરવરદે
ગારે•આઈ•રીતે•હોકમ•ફરમાવેલોછેજે—
લા•ઇલાહા•ઇલલલાહ*—ઈટલેજે•"પર
સતેશ• કરવાજે• લાઈક• પરવરદેગાર•
સીવાઈ•બીજો•કોઇ•સાહેબ•નથી"—
કાંઈજે•તે•પોતે•જાતે•ઈખલોછે• ને•તે
હ્નો•કોઇ•જોડીઓ•તથા•સોહોબતી•
નથી*

બીજું•—તંમો•સરવે•લોકોને•જાહેર•
કરજોજે•પરવરદેગારે•સરવે• પદારથો
ને•તથા•જીવજંતને•પેદા•કરેઆંછે•અને
તે•સાહેબનો•હોકમ•સરવે•જીવજંત•ત
થા•પદારથો•ઉપર•જારીછે—કાંઈજે•તે•

* જાંણવુંજે• " લા•ઇલાહા•ઇલલલાહ•" હે
નો•તરજુમો•અસલ•ફારશીમાં— " નીસત•હસતી
બ•જુજ•ઇઅજદાંન• " કરીજે•થાઈછે*
તરજુમો•કરનાંર*

તરફથી·સલમાંને·ફારસી· *—રજી·ઊલા·
અનેહુ—કે—"રાજી·રેહે·પરવરદેગાર
ઈવંણ·ઉપર" —કે·તેહેના·ભાઇ·મેહદી
ફરગા·બીન·શાખસાંનને·તથા·તેહેના·
તાબેદારોને·તથા·તે·પછેના·ઈ·કોમના
લોકોને·તથા·તેહેની·ઓલાદને·તથા·તે
પછે·તેહેની·જે·ઓલાદ·પેદા· થાઈ·તે
પોલે·તથા·હરઈક·કોઇ·ઈમયેથી·પોતા
ના·બાપ·દાદાના·ઘરમથી· ફરીને·મુશ
લમાંન·થાઈઓ·હોઈ· ઇઆ· જે·દીન
મોછે·તેજ·દીનમો·રહેઓ· હોઈ· તેવો
ને·લખી·આપેઉંછે*

પરવરદેગારની·તરફથી· તંમારી·ઉ
પર·સલાંમ·હોજો·—તંમો· તેહકીક· ત

---

* ઈ·ધણીને·આપડા· જરતોસતી·ટોલાના·
સાહેબો·દીનીઆર·દસતુરને·નામે·ઓલખેછે*

بنام ایزد بخشایندهٔ بخشش‌گر مهربان

આએ·ફરમાંનની·અસલ·નકલ·હજ
રત·અમીરઉલ·મોમીનીન·અલી·એબને
અબો·તાલેબ—રજી·ઊલા·અનેહુ—કે·
"રાજી·રેહે·પરવરદેગાર·એવંણ·ઉપર"
કે·તેહેના·પોતાનાં·દસતખતથી·ગોસ
પંદનાં·લાલ·ચાંમડાં·ઉપર·લખેલી·હતી*

આએ·ફરમાંન—રસૂલ·અલા·સલ·અ
લા·અલેહે·સલમ—એટલેને—"મહંમદ·કે
જેહેની·ઉપર·પરવરદેગારની·જનાંબ
થી·દરૂદ·તથા·સલાંમ·હોજો"—તેહેની

ભારે • શુકર • ગુજાર • થાવું • જોઈએ*—
રોજ • ૨૬ મો • માહા • ૨ જો • શેહેનશાહી
શાને • ૧૨૨૧ ઈઆજદજરદી— તારીખ •
૨૧ મી • નવેમબર • શાને • ૧૮૫૧ ને • વાર •
શુકરે*

રી•ફેહેદનાંમાં•તથા•દાખલાવો• ક્યાં•
પોતાનાં•મુરબીજી•સાહેબની•ખાહેશ•
મુજબ•તઇઆર•કરેઓછે• અને•તે•રે
સાલાનું•નાંમ• " તકવીઅતે•દીને•માજ
દીઅશનાં• " આપવાને•લાએક•જાંણેઉં
છે•કે•તે•વાંચેઆથી•હાલ•જમાંનેનાં•શા
રવે•ગાનેઆતનાં•ગુજરાતી•વાંચનાંરા•
શાહેબો•તેહમાં•ખસૂશન•હજરત•જર
તોશત• પેગંમબરની•પાક•દીનની• પેર
વી•કરનાંરા•શાહેબો•વાકેફ•થાએ•કે•મુ
શાલમાંન•લોકોનાં•વડાવાઓ•આપડા•
ટોલાને•આગલા•વખતથીજ•કેટલું•આ
દરમાંન•આપતા•આવેઆચ•અને•આપ
ડા•ટોલાની•બરદાશત•કરવા• શારૂં•કે
હેવી•તાકીદ•ફરમાવીચ•કે•તે•વીસે•આ
પડા•જરતોશતી•ટોલાનાં• શાહેબોને•

ક•મેહેજર•કરી•આપેઓ•હતો•તે•ફરમાં
નની•અશલ•અરબી•તથા•ફારશી•ડ
ક•દોશતની•મારફતે•ડ•શેવકને•મલી•
હતી•તેહેનો•ફારશી•જુબાંનમાં•પેહલે•
તરજુમો•પોતાનાં•ડક•મેહરબાંન•તથા
દીને•બીજીની•પેરવી•કરનાર•સાહેબ
ની•મારફતે•કરાપેઓ•અને•તેવાર•પ
છે•તેહેનો•ગુજરાતીમાં•તરજુમો•પોતા
નાં•નેક•નાંમદાર•મુરબીજી•શાહેબ•
શાર•જંમશેદજી•જીજીભાઈ•નાંઈટ•મદ•
જીલઝુલ•આલીનાં•હોકંમથી•ડ•શેવકે•
કરેઓ•તથા•તેશાથે•થોડીડક•ફારશી
કેતાબો•મધેથી•તથા•મુશલમાંન•લોકો
ની•રેવાએત•મધેથી•કેટલાડક•દાખલા
ઓ•દાખેલ•કરીને•આડ•નાંધલો•રેશા
લો•તેહનાં•અશલ•અરબી•તથા•ફાર

રૂહ•ઉપર•બેહદ•આફરીન•અને•બેશોમા
ર•સલાંમ•હોજો•, કે•જેણે•ભલી•માંજદી
અશાની•દીનને•જેબ• આપી•આલંમનાં
આદમીઓને•ગુમરાહીથી•પાછા•ફેરવી
ને•નીઆડશ•તથા•સેતાડશ• કરેઆથી
ઇઆજદાંની•દાંનેશાની• જગો•ઉપર•પેં
હોંચાડવાનો•ઇઆને•પાકીજેહગી•તથા
પરહેજગારીનાં•મારગનો• રેહેનુંમાં•થા
ડઓ•તેહેની•બરકતે•કરી•કંમતરીન•
ખાકસાર•જરરડબે•મીકદાર• શોહોરા
બજી•જંમશેદજી•જીજીભાઇ•જરતોશતી
ટોલાનાં•શારપે•નેક•નાંમોની•હજુરમાં•
મોહોટી•ખાહેશથી•જાંણ• કરેચ•કે•આ
ગલા•પુરાતંમ•વખતમાં•મુશલમાંનોનાં
પેગાંમબર•હજરત•મહંમદે• આપડા•પા
રશીનાં•આખા•ટોલાનાં•શંમભાલમાં•ડ

તથા • ઓરૂઅરો • અને • ખેમુલાં • ગાઓજ
રો • ઉતપંત • કીધાં • તથા • પોતાની • અજા
ઈબ • કારીગારીથી • ઇનસાંનલે • હસતી •
બખશી • પરથવી • ઉપર • જેબદાર • બનાં
વી • તેવોની • મોરાદને • પોતાની • ખાહેશ •
ઉપર • રાખી •, તથા • આસમાંનોને • સેતા
રાઓથી • સીનગાર • આપી • આફતાબ •
તથા • માહતાબે • કરી • નુર • ભરેલું • કીધું •,
કે • તે • સાહેબની • પોતાંની • હીકમતનાં •
જેદથી • કુલ • આલંમ • નાંવાકેફ • છે • તથા •
તે • સાહેબે • પેદા • કીધેલી • તમાંમ • હસતી
ને • નેસતી • મોજુદ છે •, તે • ખાલેકને • ઇઆ
દ • કીધા • બાદ — ખોદાઈ તાલાની • દરગા
હથી • આવેલો • પેગાંમબર • અશો • નાંમ •
હજરત • જરતોશત • બીન • પોરોશસપ •
અસપંનતમાંન • અનોસેહરવાંનનાં • પાક

શ્રી•દાદાર•હોરમજદની•મદદછે*

દીબાચો*

પરથંમ•પાક•પરવરદેગાર— જેહાંન•
પેદા•કરનારનું•પવીતર•નાંમ•જુબાં•ઉ
પર•લેઇ•આપણ•શરવે•ખાશો•આંમો
ને•હરેક•કાંમ•શરૂ•કરવું•સજાવારછે•,
કે•તે•સાહેબે•પાકનાં•મુબારક•નાંમની
બરકતથી•આપણાં•શરવે•નેક•કાંમો•
આશાંનીથી•શરંનજાંમ•પોંહોંચેચ•,કે•જે
સાહેબ•નીરંતર•અને•નીર•આકાર•તમાં
મ•જેહાંનને•પેદા•કરી•પોતે•બેમીસાલછે,
ઇઆને•ચેહારે•અનાંશરો•શાથે•સેતા
રાઓને•સંનજોગ•આપી•પરાંણીઓ

તી•બીજી•સાહેદાતો•ફારસી•કેતાબોમાં
થી•ચુંટી•કાહાડીને•તેહેનું•આએ•એક•
નાંયલું•પુસતક•તઈઆર•કરીઉંછે•તે•
તમારી•મુરબીગીરી•હેઠલ•સોંપવાના•
વીચાર•ઉપરથી•હું•તમોને•નજર•કરૂંછ
અને•ઉંમેદ•રાખુંછ•કે•તમો•નાંમદારની
નજર•આગલ•એ•પુસતક•કબુલ•આ
ને•મનજુર•પડવાની•બરકતથી•એ•કેતા
બ•રોશન•આફતાબની•મીસાલે•જર
તોસતી•ફીરકામાં•સોહોરત•અને•ઘટ
તી•ગુજરગી•પાંમે*

મુકાંમ•મુમબઈ —
તારીખ•૧ લી•ડીસે
મબર•સને•૧૮૫૧

મુરબીજી•સાહેબ—
હું•છેઊં•તમારો•મોહોટી•
નમનતાઈ•ભરેલો•પુતર•

સોહોરાબજી•જંમશેદજી*

સદા•મેહરબાન•મુરબીજી•સાહેબ•

સર•જંમશેદજી•જીજીભાઈ•નાઈટ•

જોગ•—

મુરબીજી•સાહેબ—

આગલા•પુરાતન•વખતમાં•મુસલમાં
નોનાં•પેગાંમબર• હજરત• મહંમદે•આ
પડા•માનદીઆસની•ફીરકાનાં•લોકોના
સંભાલમાં•ફક•ફહેદ•નાંમું•અથવા•મેહે
જર•પોતાની•મોહોર•સુધાં•કરી•આપી
ઉંછે•તે•મેહેજર•હાલના•સમે•પરમાંણે
છપાવી•જાહેર•કરવાની•મોહોટી•અગત
જાંણીઆથી•તમારા•દોઆગો•સેવકે•તે
અસલ•અરબી•મેહેજર• ઉપરથી•તેહે
નો•ફારસી•તરજુમો•ફક• માફઆવંતા
દોસતની•મારફતે•કરાવીને•તેહેના•ગુ
જરાતી•તરજુમાની• તથા•તેહેને• લગ

તકવીઅતે·દીને·માજદીઅસનાં·

ફિ૮લેજે·

સલમાંને·ફારસી·ઇઆને·દીનીઆર·દસ
તુરનાં·ભાઇ·મેહ્દી·ફરૂખ·બીન·શાખસાંન
ને·મુશલમાંનનાં·પેગંમબર·હજરેત·મહં
મદે·અસલ·અરબીમાં·ફિહેદ·નાંમું·લખી·
આપેલીં·તથા·હજરેત·અલીફ·પારશી·
બેહેરાંમશાહ·બીન·ખેરાદરૂશાને·પોતાનાં·

તથા·

પારસીનાં·આખા·ટોલાનાં·સંભાલમાં·લખી·
આપેલાં·ફિહેદ·નાંમાંનો·પેહેલે·ફારસી·જુબાં
નમાં·તરજુમો·કરાવીને·તે·ઊપરથી·
સોહેરાબજી·જંમશેદજી·જીજીભાઇએ·
કીધેલો·ગુજરાતી·તરજુમો·તથા·દાખલાઓ·*

સર·જંમશેદજી·જીજીભાઇ·નાઇટનાં·
ખરચથી·

શ્રી·મુંમબઇ·મધે·જાંમે·જંમશેદનાં·છાપાખાંનાંમો·
છપાઇ ઊં છે*

શને·૧૨૨૧ ઇઅજદજરદી·
શને·૧૮૫૧ ઇસવી*

To

Sir, JAMSETJEE JEJEEBHOY. Knt.

AS

A TOKEN OF FILIAL LOVE

AND

DEVOTION

THE ACCOMPANYING TRANSLATION

IS

DEDICATED

BY

HIS DUTIFUL AND AFFECTIONATE SON

SORABJEE JAMSETJEE.

TUQVIUTĪ—DIN—I—MAZDIASNA,

OR

A Mehzur or Certificate, given by Huzrut Mahomed, the Prophet, of the Moosulmans, on behalf of Mehdi-Furrookh bin-Shukhsan (brother of Sulman-i--Farsi, otherwise called Dinyar Dustoor), and another Mehzur given by Huzrut Ally to a Parsee named Behramshád-bin-Kheradroos, and to the whole Parsee Nation.

TRANSLATED INTO GOOZRATHEE

from the Persian Version of the original

Arabic to which is added

COLLATERAL EVIDENCES TO THE SAME EFFECT

from other Persian Authorities.

BY

SORABJEE JAMSETJEE JEJEEBHOY.

PUBLISHED AT THE EXPENSE OF

Sir, JAMSETJEE JEJEEBHOY. KNT.

AT THE JAM-I-JAMSHEED PRESS,

BOMBAY

1851.